

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ
KOMİSYONU**

**İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİN
ETKİN UYGULANMASI VE
İZLENMESİ KONUSU ALT
KOMİSYON TUTANAKLARI**

08.05.2019 Çarşamba

8 Mayıs 2019 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.42
BAŞKAN: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Değerli katılımcılar, çok değerli vekillerimiz; ben hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

İstanbul Sözleşmesi'nin etkin izlenmesi ve uygulanmasıyla alakalı kurulmuş olan Alt Komisyonun 5'inci toplantısını açıyorum.

Bugün aramızda yargı mensuplarımız var. Bizzat 6284 sayılı Kanun'un uygulanmasında görev alan, kanunu bizzat uygulayan kişileri dinlemek çok anlamlı ve önemli.

4'üncü toplantımızda, bir önceki toplantımızda baro mensuplarını dinlemiştik, avukatlarımızı dinlemiştik. Bugün de yargı mensuplarımızı dinleyeceğiz ve kanunun uygulanması aşamasında çıkan sıkıntı ve sorunları, eksiklikler varsa bunların tespitini yapacağız. Ben bir kez daha kendilerine çok teşekkür ediyorum aramızda buldukları için.

Evet, ilk konuşmacımız Ramazan Karakaya, ondan başlayalım.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben Ramazan Karakaya, Ankara 2. Aile Mahkemesi Hâkimi olarak çalışıyorum. Böyle anlamlı bir toplantıya davet edildiğim için ve burada bulunduğum için mutluyum ve teşekkür ediyorum.

Şimdi değerli meslektaşlarımızla aramızda konuşmayla ilgili bir sıralama yaptık. Mahkeme sürecini ben anlatacağım, diğer arkadaşlarımızın konuşmalarından sonra da eklemek isteyeceğim hususlar olabilir, onlara da fırsat bulabilirsem eklemek istiyorum.

Şimdi, 6284 sayılı Yasa'yla birlikte ciddi bir yoğunluk mahkemelerde başladı. Bize mağdurlar talepte bulunuyor. Kolluk kuvvetleri yasanın 5/2 maddesi uyarınca karar veriyor, onay için mahkemelere geliyor. Cumhuriyet savcıları ellerindeki soruşturmalar nedeniyle bize ihbarda bulunuyor. Dolayısıyla bu şekilde bize ulaşan talepleri biz neredeyse saatinde değerlendirmeye çalışıyoruz. Bu, tabii, mahkemelerin iş durumu da hepimizin malumu. Sıkıntı da yaratsa tüm işlerimizi bırakıp 6284 sayılı Yasa'yla ilgili kararlara öncelik veriyoruz. Dolayısıyla mahkemelerde ciddi bir beklemeden söz edilemez gördüğüm kadarıyla.

Tabii, yasanın olumlu yanları, olumsuz, eksik kalan yanları var. Bunları konuşabiliriz daha sonraki aşamalarda.

Şimdi, biz kararı verdikten sonra hemen UYAP sisteminden bu evrakları şiddeti önleme merkezlerine karar örneklerini gönderiyoruz, kararın infazı için cumhuriyet savcılığına gönderiyoruz, tebligatları hemen çıkarıyoruz çünkü zorlama hapsi yaptırımının da caydırıcı olması için tebligatların da yapılması gerekiyor. Seri bir şekilde bunları yapmaya çalışıyoruz.

Gördüğüm kadarıyla savcılık aşamasında da da herhâlde UYAP sistemi hızlı bir şekilde kullanılıyor. Kolluk da gayet seri çalışıyor. Ama, tabii, uygulamada personel yetersizliğinden kaynaklanan sıkıntılar olabilir. Bilmiyorum emniyetten gelen arkadaşlarımız var mı? Ama mümkün olduğunca bu işleri büyük bir titizlikle ve hızlı bir şekilde halletmeye çalışıyoruz.

Şimdi uygulama kısmı, bizi ilgilendiren kısmı bu. Ama arkadaşlarımızın açıklamalarından sonra eklemeler yapabilirim. Soru varsa mahkemelerle ilgili onu cevaplandırmaya çalışayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, bu hususta sorusu olan var mı arkadaşlar?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Tedbirlerden de isterseniz bahsedeyim.

Şimdi, koruyucu tedbirler ve önleyici tedbirler diye yasada zaten ikili bir ayırım var. Koruyucu tedbirler mağdurlar için, önleyici tedbirler de şiddet uygulayanlar için. Burada önleyici tedbirlerle ilgili özellikle kocalar yönünden...

BAŞKAN – Sayın Hâkim, ilk aşamayı biraz daha açarak anlatsanız... Şimdi hukukçular anladı ama diğer arkadaşlar biraz sanki anlamadılar gibi geldi bana. Yani mesela şiddetle alakalı size başvuru yapıldıktan sonraki prosedürü biraz böyle açarsanız daha anlaşılır olacaktır.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Peki, efendim.

Şimdi, bu dosyalar hemen tevzi müdürlüğünden bize intikal ediyor, duruşma yapmıyoruz, evrak üzerinden karar veriyoruz. Bu kararları verdikten sonra hemen savcılığa bildiriyoruz, ŞÖNİM'e bildiriyoruz. Nafakaya karar vermişsek icra müdürlüğüne gönderiyoruz. Son gelen bir yazıda, özellikle adres gizliliğiyle ilgili taleplerde bankalara, emniyete, jandarmaya, millî eğitim müdürlüklerine bilgi veriyoruz. Buradan da gerekli gizlilikle ilgili tedbirlerin alınmasını istiyoruz.

Şimdi, bu kararları dediğim gibi dosya üzerinde ve mümkün olduğunca hızlı bir şekilde çıkarıyoruz. Bu kararlarla ilgili olarak, mağdurlarla ilgili alınan kararları yasa “koruyucu tedbir” adı altında düzenlemiş. Şiddet uygulayanlarla ilgili tedbirler de “önleyici tedbirler” olarak düzenlenmiş. Dolayısıyla şiddet uygulayanlarla ilgili 5'inci madde hükümleri uygulanacak.

Burada, tabii, ciddi olarak karşımıza çıkan en büyük sorun: Kocaların evden uzaklaştırılmasıyla ilgili 5'inci maddenin 1'inci fıkrasının (b) bendi çok önemli bir tedbir, suistimale de açık.

BAŞKAN – Peki, bütün kararlarda erkeklerin uzaklaştırılması alınmıyor mu, alınmıyor mu? Bunun bir ölçüsü var mı?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Şimdi, yasada diyor ki: “Müşterek hane”. Dolayısıyla aynı çatı altında yaşıyorsa bu tedbirleri alıyoruz. Fakat fiilî ayrılık gerçekleşmişse, eşler ayrı yaşıyorsa müşterek haneden uzaklaştırma tedbiri de zaten yersiz olacağından, (c) bendi uyarınca zaten konuta, şahsa yaklaşmama tedbiri olduğundan bu maddeyi uyguluyoruz. Ama birlikte yaşam söz konusuysa mutlaka ve mutlaka (b) bendini uyguluyoruz, evden uzaklaştırma tedbiri uygulanıyor.

Bu tedbirlerin uygulanması için kesinleşmesine de gerek yok. Karar verdiğiniz anda şiddet uygulayanın hiç haberi olmasa dahi emniyet gidip işte evden çıkarabiliyor veya diğer tedbirleri yerine getirebiliyor. İşin bu yönü de var. Dolayısıyla bu tedbirler anında yerine getiriliyor.

Bu uzaklaştırmayla ilgili, dediğim gibi -tekrar bu arada bazı önerilerim olacak ama- ciddi anlamda sıkıntılar doğuyor, onu da belirtmek isterim.

Diğer tedbirlerle ilgili, iletişim araçlarıyla rahatsız etmeme tedbiri var. Bu özellikle sosyal medya üzerinden hakaret, tehdit vesaireyle ilgili. Bu da çok etkili. Şimdi, burada, tabii, lakaplarını söyleyeyim: Kamuoyunda “Ciciş” olarak bilinenlerle ilgili bu anlamda karar verdim ben. Cicişler olarak bilinen kişilerle ilgili tedbir kararı aldık ve uyguladık. Arkası kesilmeyen hakaretler sonuçta kesildi, bu da çok etkili bir önlem. Bunun dışında nafaka kararları veriyoruz, hemen icra müdürlüğüne gönderiyoruz, onların tahsili de yapılıyor, özellikle çalışanlarla ilgili herhangi bir harç vesaire de alınmıyor. Bu, büyük kolaylık sağlıyor.

Çocuklarla ilgili özellikle velayet konusunda kesinleşmiş mahkeme kararlarını dahi durdurma yetkimiz var 6284 sayılı Yasa içinde. Bu anlamda, işte, anneye ya da babayla çocukların görüşmesini engelleyebiliriz veya refakatçi eşliğinde görüşme sağlıyoruz. Yine, koruyucu önlem olarak mağdurlarla ilgili iş yerinin değiştirilmesi tedbiri var, bu yapılabilir. Ayrı yerleşim yeri edinme yetkisi

var. Buna da karar veriyoruz. Bu önemli, özellikle bu karardan sonra boşanma davasında ayrı yaşayan eş aleyhine olabilecek hususlar engelleniyor çünkü hâkim kararıyla ayrı yaşama hakkı verildiği için ayrı yaşamada haksızlıktan söz edilemeyeceğinden etkili bir tedbir olarak bunu da uyguluyoruz.

Kimlik bilgilerini değiştirme kararı verdik, isim, T.C, anne-baba adı, bir olayda sanıyorum. Herhâlde hâkime hanımın mahkemesinde de olmuştu, baktınız mı bilmiyorum ama. Birden fazla talep olduğu hâlde iki kere mi, 3 kere mi isim değiştirilmiş. Ben itiraz olarak inceledim Ankara 1. Aile Mahkemesinin dosyasını. T.C.'si değişti, annesinin babasının ismi değişti. Bunlar da etkili bir şekilde uygulanmakta.

Yine, elektronik kelepçeyle ilgili pilot uygulamalar yapıyoruz, bu da çok caydırıcı oluyor. Tabii, o kelepçenin takibi konusunu çok bilmiyorum ama insanların kelepçeyle dolaşması herhâlde rahatsız ediyor, bu da çok etkili. Bunu da bir olayda, elektronik kelepçeden sonra, şiddet uygulayanın tüm ikazlara rağmen rahatsız edici davranışlarını durdurulmasına rağmen elektronik kelepçeden sonra kadının avukatına âdeta yalvarıncasına “Bir daha yapmayacağım, kelepçeyi çıkartın.” demesinden dolayı, avukatın da bana anlatmasından dolayı biliyorum, bu da çok etkili bir yöntem.

Benim şimdilik söyleyeceklerim bunlara ama tekrar söz hakkı doğarsa buna tekrar dönelim.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen arkadaşımız var.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Varsa tabii ki.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Özellikle tedbir kararlarının ihlal edilmesi durumunda zorlama hapsine çok nadir hükmedildiğine ilişkin veriler var ve siz çok olumlu bir tablo çizdiniz yani genel olarak aslında... Ben de Mor Çati'nin kurucularından biriyim ve toplantıya gelmeden önce biz de, aslında, eksik olan yanların ne olduğunu, nelerin işlemediğini özellikle onlardan bir rapor olarak istedik ve çok sayıda aksayan yön var yani etkin uygulama konusunda var, tedbirlerin çeşitliliği konusunda var ki bu, avukatlık yaptığım dönemden beri aslında bildiğim bir şey. “Tedbir” dendiği zaman çok klişe ve aynı kararlar veriliyor. Hâlbuki o kendi insanların sosyoekonomik koşullarına göre, onların yaşadıklarına göre daha yaratıcı ve farklıca tedbirler verilebilir, hâkimler aslında bunu yapabilir, kanun buna müsaade ediyor, cevaz veriyor ama ben de avukatlık hayatımda pek rastlamadım, başka arkadaşların da rastladığına pek tanık olmadım. Çok nadiren gerçekten onların yaşam koşullarına göre farklı tedbirlerin verildiğini görüyoruz.

“Kadının beyanı esastır” ilkesi çoğu zaman ihlal edilebiliyor yani GREVİO'nun son raporunda da özellikle -bilmiyorum incelemişsinizdir herhâlde- verdiği eksikliklere ilişkin şeyler var. Mesela bunlar hakkında ne düşünüyorsunuz? Ya da birçok kadın tedbir kararının ihlal edildiğini, birkaç kez bildirdikten sonra işlem yapılmadığı için ihlalleri bildirmekten vazgeçebiliyor. Kadınların yaşamları, özel yaşamları, cinsel yaşamları bir olumsuz veri olarak kullanılabilir şiddet olmasına rağmen. Nasıl biri olduğu...

BAŞKAN - Vekilim, herhâlde aynı konuda başka konuşmacılarımız da var. Sizin münferit bir sorunuz varsa yöneltin diye ben size söz verdim.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – O, zorlama hapsiyle ilgili konuya gireyim isterseniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Başka konuşmacılarımız, yalnız...

BAŞKAN – Var, var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sonuçta üst mahkeme, bildiğim kadarıyla, Eray Bey dışında. O yüzden, onlar uygulayıcı...

BAŞKAN – Bence konuşmacılarımız konuşsun, sizin tespitleriniz sonra...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman, sormasaydık.

BAŞKAN – Çünkü bayağı uzun sürdü.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA –Zorlama hapsiyle ilgili konuya değineyim isterseniz, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – Şimdi, zorlama hapsiyle ilgili bahsettiğiniz ihmaller ya da ilgisizlikler emniyet bazında olabilir ama ona bizim müdahale etme şansımız da yok. Ama bize gelen...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Burada da “Olumlu oluyor.” dediniz de o yüzden yani...

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – Hayır, evrakların ulaşımı, gereğinin yerine getirilmesi anlamında söyledim.

Şimdi, zorlama hapsiyle ilgili bize gelen evrakların hepsinde biz, eğer yasal koşullar oluşmuşsa zorlama hapsine kesinlikle karar veriyoruz, bunda hiç tereddüdümüz yok. Hatta pek çok olayda hazırlık evrakında ikrarı varsa duruşma dahi yapmıyoruz. Yani, evet, mesela konuta yaklaşmama tedbiri vermişiz, sorgusunda “Evet, ben gittim, çocuklarımı özledim, gittim.” diyor mesela, bunların hepsinde zorlama hapsi veriyoruz, onda şüphe yok. Yalnız, ortada olan veya eğer evlilerse, barışma ihtimali olan durumlarda da duruşma açmaya gayret ediyoruz. Bu biraz süreci geciktirebilir ama sonuçta eğer suç unsuru oluştuysa kesinlikle zorlama hapsini veriyoruz.

Zorlama hapsinde de sıkıntı çektiğimiz bir nokta, tebligatların birçoğu usulsüz yapılıyor. Yani bu tedbir kararlarının yerine getirilmesi için tebligata gerek yok ama zorlama hapsine karar verebilmeniz için mahkeme kararlarının usulüne uygun olarak tebliğ edilmesi gerekir Tebligat Kanunu’na göre. Şimdi, PTT görevlileri bu tebligatları usulüne uygun olarak yapmadıkları için, işte, haberdar olmama gibi bir sonuçla karşılaştığımızdan zorlama hapsi taleplerini o anlamda reddediyoruz. Dolayısıyla, zorlamayla ilgili kısımda kısmen dediğiniz doğru olabilir ama mahkeme kısmıyla ilgisi yok onun. Onu o şekilde açıklayayım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Velayetle ilgili peki? Yani bazen, bu da bir soru...

BAŞKAN – Velayet konusunda, evet, bir kanuni eksiklik...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Çelişkili kararlar verilebiliyor. Yani şimdi, hem uzaklaştırma veriliyor, çocuktan ve anneden uzaklaştırma veriliyor ama aynı zamanda da görüşme veriliyor. Yani bu sefer kadınlar saklanmak durumunda kalıyorlar.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – Şimdi, o şöyle: Yasada velayet hakkında da tedbir kararı verilebilir. Biz genelde -5’inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde- şahsi ilişki kurulması hâlleri saklı kalmak kaydıyla yaklaşmama kararı veriyoruz. Şimdi, bazen çocuklarla kişisel ilişkinin yasaklanması hem ebeveyne haksızlık hem çocuklara haksızlık oluyor. Ama ciddi sebepler olduğu takdirde, kesinleşmiş mahkeme kararlarına rağmen, yani diyelim ki babanın çocukla görüşmesi düzenlenmiş, biz bunlara rağmen görüşmeyi yasaklıyoruz, uzman eşliğinde yapılması kararı veriyoruz. Ama ortada eğer ciddi bir şey yoksa yani çocukla babanın görüşmesinde sorun yoksa genelde kişisel ilişki kararı da veriyoruz. O anlamda, kısmen haklı olabilirsiniz söylediklerinizde.

BAŞKAN – Buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Teşekkür ederim.

Bu, elektronik kelepçenin yararlı olduğu, faydalı olduğuyla ilgili bir şey söylediniz.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA –Caydırıcı anlamında...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Caydırıcı özelliğiyle...

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – Evet, evet, doğrudur.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Ama bazı verilerde bunun sayılarının yetersiz olduğu gibi söylemlerde bulunuyor avukat arkadaşlarımız.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA –Doğrudur.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Böyle bir durumda nasıl bir yol izliyorsunuz peki?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – Şimdi, çok ciddi bir uygulama yapmadık. Benim bildiğim kadarıyla, Ankara Adliyesinde 10 kadar cezaevine, denetimli serbestlik bürosuna 10-11 tane elektronik kelepçe tahsisi yapıldı pilot uygulama şeklinde. Yaygın bir uygulaması yok. O anlamda, diyelim ki Ankara aile mahkemelerinden toplu şekilde, 15-20 tane, 30 tane elektronik kelepçe kararı çıktığı vakit muhtemelen emniyet bunu sıraya koyacaktır ya da yetersizlikle karşı karşıya kalacaktır, o anlamda sıkıntı doğabilir. Bize, bildiğim kadarıyla, 10-12 civarında, pilot uygulama amacıyla elektronik kelepçe verildi. Onun da infazıyla ilgili savcı hanım açıklama yapabilir, o konuda benim bilgim yok ama söylediğiniz doğru, diğer yerlerde hiç olmayabilir.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Öyle bir durumda nasıl bir yol izliyorsunuz ceza anlamında?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAZAMAN KARAKAYA – O tedbirin kararını şimdi biz versek bile infazı sorun olacağı için ya süresi bitiyor, karar infaz edilmeden iade ediliyor veya biz karar vermiyoruz. Sonuçta o da sıkıntı yaratacak bir konu, evet.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, Hâkim Bey, ben özellikle sizin mesela “Kanunda şöyle bir eksiklik var.” veya “Şöyle bir düzenleme yapılması gerekir.” dediğiniz bir tespitiniz varsa onu da almak isterim.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – O konuda çok tespitlerim var ama biz aramızda o konuyu bölüştük. Zeynep Hanım’a ben sözü devredeyim o zaman. Daha sonra eklemek istediğim hususlar olursa, izin de verirseniz eklemek isterim.

BAŞKAN – Tamam.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Birkaç sorum var.

BAŞKAN – Evet, buyurun Başkanım.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Sayın Hâkimim, şimdi iki konu var: Evden uzaklaştırma verdiğimiz zaman 6284’e göre “aile apartmanları” denilen bir sistem var. Genelde aile apartmanlarında bir sıkıntı...

İkincisi, bu evden uzaklaştırmalarda biz evden uzaklaştırma verdiğimiz aileye, kadınlara bir geçici nafaka bağlıyor muyuz? Bu mesele var.

Bir de kamuoyunda yanlış bilgilendirilen bu kadının beyanı kısmının açıklanması gerektiğine inanıyorum. Çünkü kadın bir problem yaşadığı zaman beyan ediyor ve biz adamları veya şiddeti uygulayanı alıp hapse atıyoruz, sorgusuz ve sualsiz algısı var. Bu konularda bir açıklama yapıp bize yardımcı olursanız çok sevinirim.

Teşekkür ederim.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Şimdi, müşterek haneden uzaklaştırmayla ilgili dediğiniz anlamda mikro kararlar verilebilir. Şöyle ki: O müşterek haneye ilgili karar vermedik ama aynı iş yerinde çalışan eşlerle ilgili, mesela iş yerine yaklaşmama tedbiri verdiğiniz vakit diğer eş çalışma olanağından yoksun kalacak veya işini kaybetmeyle karşı karşıya kalacak. Biz dedik ki: “Kadının çalıştığı birimden uzaklaştırılmasına, yaklaşmamasına.” Orada da yine “aile apartmanı” dediğiniz konuda, işte, falanca no.lu daireye yaklaşmama şeklinde tedbir kararı verilebilir ama bunun için de dosyada veri gerekir. Yani bizim şimdi aile apartmanı olduğunu ya da uzaklaştırma kararı verdiğimizizi, eşin diğer yakınlarının aynı apartmanda olduğunu bilmemiz mümkün

değil. Ama böyle bir talep geldiğinde ya da itiraz üzerine işte “F alanca no.lu bağımsız bölümden uzaklaştırılmasına ya da yaklaşmamasına” şeklinde karar verebiliriz. Bu şekilde, özellikle iş yeriyile ilgili ben bizzat kararlar da verdim. Yani kadının çalıştığı birime yaklaşmama şeklinde.

Nafaka konusuyla ilgili resen de karar verilebiliyor, veriyoruz. Özellikle savcılık aşamasında işte “Eve bakmıyor, çocukların ihtiyaçlarını karşılamıyor.” şeklindeki taleplerde nafakaya da karar veriyoruz. Bunun için uzaklaştırmaya da gerek yok ama siz “Kadın uzaklaştırılırsa.” dediniz, öyle anladım sanki. Kadın uzaklaştırılsa da verilebilir. Genelde biz kocaları uzaklaştırıyoruz. Dolayısıyla kadın lehine, çocuklar lehine nafaka veriyoruz. Zaten 5’inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında bu konuda yasa yetki vermiş. O konuda sorun yok.

Şimdi, diğer konuyla ilgili kadınların beyanı esas alınıyor konusu var. Bu, tabii çok ciddi bir sıkıntı. Bizi de mesleki olarak ya da insani olarak riske eden bir konu. Şimdi, yasada -8’inci maddeydi sanırım- diyor ki: “Koruyucu tedbirlerde yani mağdurlarla ilgili tedbirlerde delil, belge aranmaz.” Bunun ters anlamında “Önleyici tedbirlerle ilgili delil, belge aranır.” sonucu çıkıyor. Şimdi, biz eğer bu tür taleplerde delil, belge ararsak geç kalırız, kanunun amacını gerçekleştirme olanağımız kalmaz.

Bir diğer çelişkili nokta: Yasa “şiddet ve şiddet tehlikesi” diyor. Şimdi, şiddet olduğu zaman delil, belge bir şekilde elde edilir; rapor alınır, işte görgü tanığı olur ama şiddet tehlikesinin olduğu durumlarda delil, belgeyi temin etmek mümkün değil.

Şimdi, biz Ankara Adliyesinde ne yapıyoruz? Sizin de söylediğiniz gibi kadınların bu tür taleplerinin hepsini kabul ediyoruz riske girmemek adına. Aslında kanun metnine bağlı kalsak bu taleplerin birçoğu reddedilir ama kanunda o anlamda sıkıntı var. Yani her iki tedbirde hem mağdurlar için olan koruyucu tedbirlerde hem de şiddet uygulayanlar için önleyici tedbirlerde delil, belge aranmaması gerekir. Ama yasa buna uygun değil, en azından Ankara Adliyesinde biz tüm talepleri bu şekilde kabul ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ayrıca itiraz yolu var.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – İyi hatırlattınız, o rahatlığımız var. Eğer kararımız yanlışsa karşı taraf itiraz ederek delil sunar, itiraza bakan mahkeme gerekirse kararımızı düzeltir, kaldırır diye düşünüyoruz. Ama yasa bunun tam tersi yani bu olanağı vermiyor. Fakat fiilî uygulamamız öyle.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Aslında, konu bittikten sonra dönüp soru sorsak çünkü daha 3 konuşmacımız var, aynı konuda konuşulacak çünkü.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Evet, benzer konular da olacak.

BAŞKAN – Şu anda konuşma sırası savcı hanımda sanırım, buyurun.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Aile İçi Şiddet Bürosunda görevli cumhuriyet savcısıyım. 6284 sayılı Yasa’nın uygulanması ve aile içi şiddetten kaynaklanan suçların etkin bir şekilde soruşturulması ve aynı gün önlemlerin alınması amacıyla büromuz 27/6/2011 tarihinde kuruldu. Bu büro tarafından amaç kadın için tek bir adres olması, aynı gün tedbirlerin, koruma kararlarının verilmesi, soruşturma evraklarının adliye içine karışmayıp tek bir elden yürütülüp kadının mağduriyetinin önlenmesi. Çünkü tevziye girer adliye evrakına karışırsa, koruma kararı aynı gün alınmayabilir, dağıtımına girer. Biz direkt kendimiz alıyoruz büro olarak. Kadın ya bizzat bize dilekçeyle başvurur ya da kolluğa başvurur, Emniyet, Jandarma. Oradan evrak şeklinde bize evraklar her gün gelir. Şu anda 5 cumhuriyet savcısıyız. Her

gün bir cumhuriyet savcısı nöbetçi olur. Bu şekilde aynı gün koruma tedbiri sağlanır. Biz aynı zamanda müracaat görevi de yapıyoruz yani dilekçeleri alıp ve infaz savcılığı görevi de var, infaz büromuz var, tedbirlerin infazı yapılıyor.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Kanunu çerçevesinde UYAP sistemi üzerinden aile mahkemelerinden tedbir kararları istiyoruz. Aynı anda UYAP'tan tedbir kararı aile mahkemesinin ekranına düşüyor, oradan tekrar infaz için bize geliyor ve günde sabah on bir, akşam dörtte asayiş bu tedbir kararlarını alıp aynı gün kadının en yakın karakoluna ulaştırıyor. Eğer mesai sonrasıysa gerekirse faks çekiyoruz. Yani dört ve sabah on birde bizim infaz personeli bir koşuşturma yaşar, duvarlara çarpar koşarken, tedbir aynı gün kadına yani kolluğa ulaşır. Çünkü aynı gün zaten korunma sağlanması çok önemli sıcaklığı sıcaklığına, o akşam korunmanın sağlanması lazım.

Tedbir kararlarına aykırı davranılması hâlinde de yine zorlama hapislerine ilişkin bildirimleri yine UYAP üzerinden aile mahkemelerine gönderiyoruz, bildirim yapıyoruz. Dosya arasında da tedbire muhalefet edildiğini fark edersek yine zorlama hapsi bildiriminde bulunuyoruz. Yani bunlar büroya, bu tedbir kararları seri şekilde ulaştırılıyor.

Aynı zamanda kadının diğer tedbirleri için mülki idarelerle, belediyelerle irtibat, iletişim sağlanarak suç mağdurlarının sığınmaevlerine yerleştirilmesi ve mülki idare amirliklerince önleyici koruma tedbirlerinin alınması sağlanıyor. Suç mağduru kadınların müracaatından itibaren kendi istekleri, ihtiyaçları ve dosya için gereği neyse sorunları sabırla, özveri ve anlayışla dinlenilip en uygun tedbirler UYAP üzerinden isteniyor.

Yani önerilerimiz, velayet hakkına sahip tarafın çocuğu diğer tarafa göstermemesi durumunda bir yaptırım uygulanmasını istiyoruz çünkü koca... Ha, öfkeyi artırıyor yani evine giremiyor, uzaklaştırması var, eşini arayamıyor, çocuğunu göremiyor. Yani en kötü bir babanın bile çocuğunu görme hakkı var, çocuğun babayı görme hakkı var. Çocuğu silah olarak kullanmamak gerekiyor kadın için ve velayet annede bile olsa babaya göstermesi için bir düzenleme yapılması yani çocuk kaçırma, alıkoyma maddesi var TCK 234, buna ek bir fıkra eklenebilir bu konuda. Zorlama hapsi tebliğlerinde SMS veya e-devlet uygulamasıyla bu tebliğ yapılırsa biraz daha çabuklaşabilir, biraz önce hâkim bey de bahsetti. Ölümle tehdit edilen mağdurların ölümle tehdit suçu, uzlaşma bürosu kapsamında şu anda yani can güvenliği olmayan bir kadını karşı karşıya getirmiş oluyoruz tehdit suçundan uzlaşma bürosunda; uzlaşma kapsamından çıkarılabilir.

Ayrıca şu anda Suriye uyruklu evliliklerde çocuk gelinlere ilişkin yeni yasal düzenlemeler getirilebilir.

Tedavi tedbir kararlarında en büyük zorluğumuz akıl hastalarında, işte şizofren, alkol bağımlısı... Kolluk zoruyla yerine getirilmesini istiyorlar. Yani vatandaş istiyor ki: Biz bir telefon edelim, polis gelsin uyuşturucu kullanan oğlunu veya akıl hastası oğlunu evden alsın hastaneye götürsün, zorla da yatırılınsın, zorla tedavi ettirilsin. Yani bunu yapamıyoruz, zaten aile mahkemesinden işte bazı kararlar da "Gerektiğinde (kolluk) zorla götürülmesi." şeklinde çıkıyor ama eve gerekirse doktor gönderilebilir bu durumlarda. Çünkü gerçek akıl hastaları tedaviyi reddediyor ve zorla da götürme çok doğru değil, sanırım insan hakları bu konuda şey. Kaldı ki doktora zorla götürdük, ilacını içmiyor, bu konuda da bir zorluk var. Hastaneler yetersiz yani en ağır akıl hastası bile bir ay en fazla yatırılıp çıkarılıyor. O aile sürekli bize geliyor yani baş edemiyoruz ve yaşadıkları da çok zor. Bu tedavi konusunda çok zorlanıyoruz.

Ayrıca elektronik kelepçe sayısı çok az yani 10 civarı sanırım. Ve bunu duyuyorlar, istiyorlar haklı olarak. Çünkü, “Ben yeni bir evlilik yaptım, başka bir tedbir istemiyorum, çünkü kayınvalidem duymasın benim koruma altında olduğumu, etrafım duymasın.” diyorlar. Elektronik kelepçeyi çok talep ediyorlar ama elimizde çok az. Bunu da Denetimli Serbestlik Müdürlüğü yerine getiriyor elektronik kelepçe kararlarını.

AMATEM’lerin şartlarının iyileştirilmesi, zorunlu tedavinin uygulanabilirliğinin artırılması ve desteklenmesi... Yurtdışında, götürülemeyen hastalara birkaç kere doktor tarafından evde tedavi şekli uygulanabiliyormuş. Yani aile hekimleri falan var zaten. Bunun gibi, bu şekilde bir düzenleme yapılabilir yani psikiyatristlerden.

Sığınma evine giriyorlar, aynı gün koruma alıyor kadın ve ertesi gün gidiyor; biz ona ulaşmıyoruz. Yani girdi çıktı yapıyor, sığınma evine de adres bildirmiyor, bu şekilde korunamıyor yani sığınma evine girip korumasını alıyor, adres bilgilerinin değiştirilmesi durumunda bu değişikliğin bildirilmesinin sağlanması...

Bir aile en az üç kez şiddete uğramışsa artık bu aile hakkında bir sosyal inceleme yapılması ve gerektiğinde çocukların devlet koruması altına alınması... Çünkü en çok çocuklar etkileniyor yani onların gölgesinde çok yıpranıyorlar.

Bu üç günlük zorlama hapsi çok az, buna artık alıştılar, girip çıkıyorlar. “Ben şu zaman gireceğim, çıkacağım.” diyor. Önce yasa yeni çıktığında bir tepki gösterdiler ama alıştılar, “Ben çocuğumu görmek için üç gün yatarım.” diyor, girip çıkıyor.

Yine “Velayet hakkı sahibinin yetkileri geniş.” dedik. Bu çocuğun velayet hakkı elinden alınmış olanın görmesinin engellenmesi için -yine biraz önce de dedim- etkin ve caydırıcı yaptırım getirilmesi. Yani “Bana ve çocuğuma karşı koruma alınsın.” diyor, işte kendisine ve çocuklarına. “Ben eşimi görmek istemiyorum zaten ama sadece çocuğumu görmek istiyorum, çocuğumu saklıyor.” diyor. Yani çocuğu bir silah olarak kullanıyor kadın. Çocuk çünkü her ikisine ait yani babanın da görme hakkı var.

Bir de koordinasyon eksikliği var yani yasa çok geniş, birçok kurumu ilgilendiriyor ve bunların koordinasyonunu sağlayan bir gözlemevi oluşturulması, bir üst yer oluşturulması ve şiddetin profilini bu şekilde ortaya koyup ek düzenlemelerle bir gözlemevi kurulması sağlanabilir; bu kurumların iletişimini sağlayan, aksaklıklarını, şeylerini sağlayan.

Bir de daha çok dertlerini açmak için geliyor çoğu kadın. “Hani ben şikâyetle bulunmak istemiyorum ya da vazgeçiyorum ama burada derdimi anlattım, derdimi anlatacak kimse yok, rahatladım.” diyor. Yani aile hekimliğine bağlı, işte Aile Danışma Merkezleri mi olur, psikolojik takip ve yönlendirme... Çünkü o ailenin sağlık problemlerini en yakından bilen aile hekimidir. Artık bu aile hekimine bağlı ruh ve sinir hastalıkları hastanesiyle irtibat mı kurulur, bununla ilgili psikolojik takip... Çünkü, zaten o ailenin psikolojik rahatsızlıkları varsa sürekli adliyeye yansıyor, işte hastaneye yansıyor. Zaten eğer psikolojik problemi yoksa çözülebiliyor bu ailenin problemleri ya da işte madde bağımlılığı yoksa... En fazla mağduriyet, madde bağımlılığı ve akıl hastaları olan ailelerde, çok şiddet oluyor yani o madde bağımlılığı korkunç. En önce uyuşturucuyla etkin mücadele etmek lazım, çünkü her türlü şiddeti yapıyor uyuşturucu. Ve akıl hastaları zaten, gece uyuyamıyor anne yani “Oğlum sürekli başımda bıçakla bekliyor.” diye.

Bir de yaşı büyükler, işte kadın hani şiddet mağduru, ısrarlı takip mağduru, bunlar bir şekilde şikâyetlerini dile getirebiliyorlar ama çocuklar bunların gölgesinde kalıyor ve çocuklar gerçekten arada çok zarar görüyor. Bakıyorsunuz, 5 yaşında çocuk, ruh sağlığı tamamen bozulmuş, anne baba çatışırken arada çocuk bitmiş. Yani çocuklar için zaten biz böyle bir durumda, şiddet varsa hemen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’na göre çocuk hakkında tedbir alıyoruz çocuk hâkiminden. Eğer evrak içinde de fark edersek danışma, eğitim ve sağlık tedbiri, işte anne babaya bu boşanma süreci

olsun, başka şeylerde olsun çocuğa nasıl davranılması gerektiğine ilişkin danışma tedbiri... Eğer ruh sağlığı bozulmuşsa sağlık tedbiri ya da yuvaya yerleştirilmesi gerekiyorsa yuvaya yerleştiriliyor. Yani büyükler bir şekilde sesini çıkarabiliyor ama çocuk çok mağdur, çocuklar ayrı bir mağduriyet.

BAŞKAN – Peki, çocuk dediniz, şimdi, şiddetin olduğu ailelerde koruma tedbirlerinde çocuğun aileden alınması noktasında bir düzenleme var mı?

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Tabii, 5395 sayılı Yasa’ya göre çocuk hâkiminden talepte bulunuyoruz: “Tedbir alın, ‘koruyucu ve destekleyici tedbirler’ adı altında.” diye. Eve sosyal inceleme raporu için sosyal çalışmacılar gidiyor, o aileyi inceliyorlar, çocuk için en uygun tedbir neyse buna karar veriliyor, gerekirse yuvaya...

BAŞKAN – Aileden alınabiliyor yani.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet, evet.

Bir de sayılarımızı unuttum, onları söyleyeyim: Sayı çok fazla. Bize günde 100’e kadar başvuru geliyor. Yıllık bir savcı 2.500 dosya bakıyor, 10 bini geçiyor. Hani dedim ya mağdur da haklarını talep ediyor haklı olarak. Elektronik kelepçe istiyor ama sayı çok az. Başvuru sayısı binlerce ve yasayı kullanan da çok fazla. Bu nedenle, her öldürülen kadında diyorum ki ben: Haksız yere yasayı kullanan kadınların da rolü var. Çok evraka boğmamak lazım, gerçek mağduru bulmak lazım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Filiz Hanım, kısa olacaksa buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yorum yapmayacağım ama son cümle biraz beni benden aldı yani.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Yok o şekilde değil de yani gerçek inanın...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Gerçek bazen iki adım ötede olabiliyor işte yani onu bilemiyorsunuz çünkü ısrarlı takibin mesela ayrı bir cezası yok. Bunun olması gerektiğini düşünüyor musunuz? Çünkü ısrarlı takip yeterince önemsenen bir şey değil.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Tabii, tabii, o kesinlikle.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İşte o dediğiniz gerçek, iki adım sonrasında ölüm olabiliyor. Birinci sorum bu.

İkincisi, yasaya göre koordinasyon birimi aslında ŞÖNİM. “Bir koordinasyon merkezi olması lazım.” dediniz.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet, evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama ŞÖNİM’in bunu yapması gerekiyor. O zaman burada eksiklikleri bildirip mesela zaman zaman rapor gönderiyor musunuz bununla ilgili?

Elektronik kelepçe niye yok? Mesela bununla ilgili aynı zamanda talepte bulunup rapor gönderiyor musunuz?

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Çok pahalı bir yöntem olduğu söyleniyor. Onu da Aile Bakanlığı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olabilir, devletimiz büyük, parası var.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet yani o bizim dışımızda. Biz sadece karar veririz ama uygulanması...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de sığınmaevine neden girdi çıktı yapıyor? Hiç araştırma var mı bu konuda?

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – İşte sığınmaevinde adres alınmıyor yani adres alınması lazım ama biz o kadını korumak zorundayız ve ulaşamıyoruz gerçekten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, anladım, o olduğunu tahmin edebiliyorum de o girdi çıktının acaba yapılmasının oranını koşullarıyla alakası olabilir mi?

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet, koşulların kötü olduğu söyleniyor; tabii, tabii.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani bununla ilgili bilgileriniz var mı?

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Yani evet ertesi gün evine dönmek istiyor çoğu ya da taleplerden anlıyoruz ki, bazıları diyor ki: “Beni iyi bir sığınmaevine gönder.”

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani bunları, en azından sorunları tespit edelim ki burada onun için bir aradayız, hani, çözümleri bulabilelim.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet, evet, sığınmaevi koşulları...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de “psikolojik destek” dediniz ki hakikaten her kadının... Ben yani otuz yıl boyunca karşıma gelip ağlamayan bir kadın görmedim.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet, evet.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani mutlaka psikolojik desteğe ihtiyacı oluyor ama ŞÖNİM’ler ya da belediyeler verebilirler bu desteği yani bu da mümkün diye düşünüyorum.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Evet, onların da işte uzman sayılarının az olduğu söyleniyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İsrarlı takip konusunda bize... Diğerine cevap verdiniz zaten de o konuda...

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Yani olabilir ısrarlı takip.

BAŞKAN – Evet şimdi de Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi Başkanı Zeynep Öksüzöğlü.

Buyurun Zeynep Hanım.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Sayın Komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Ben on iki yıl Ankara Adliyesinde aile mahkemesi hâkimliği yaptım, üç yıldır da İstinafta yine aile hukukuna ilişkin dairenin başkanlığını yapıyorum.

6284 sayılı Kanun'la ilgili çok uzun yıllardır çalışıyorum. Kanunun taslak çalışmalarına katıldım, Meclisteki Komisyona katıldım, Aile Bütünlüğü Komisyonuna da katıldım. Yine, Aile Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı hâkim, savcı eğitiminde de bu konuda görev aldım. Hâlen de Adalet Akademisinde 6284'le ilgili derslere de katılıyorum. Zaman zaman da meslek içi eğitimler veriliyor, onlara da katılıyorum. Bu işin mutfağından geldim.

Maalesef Türkiye'de bu oran çok yüksek. Yüzde 38-39 aralığında kadın şiddete uğruyor hayatlarının bir bölümünde. Ankara Adliyesinde Aile İçi Şiddet Bürosu kurulduğu zaman ilk zaman istatistik yapılıyordu. Mesela oraya gelen oranlarda şiddet mağdurlarının yüzde 82'si kadınlar, yüzde 6'sı çocuklar, kalanı erkekler. Erkekler de tabii bazen şiddet mağduru oluyorlar ama bu kanun yürürlüğe girdikten sonra gerçekten aile mahkemelerinin iş yükü son derece fazla arttı. Yani rakamları vermek istiyorum ben size, yıllar içinde verilen rakamları. 2017 yılında koruyucu tedbir kararı yani iş yeri değişikliği, kimlik değişikliği gibi tedbir kararları 2017'de 50.758 tane, 2018 yılında 47.715 tane, 2018 yılı 1 Nisan itibarıyla 11.211 tane karar verilmiş. Önleyici tedbir kararlarının sayıları çok daha fazla. 2017'de 295.618 önleyici tedbir kararı verilmiş, 2018 yılında 358.499 karar verilmiş, 2019 yılı Nisan ayı itibarıyla da 92.219 tane karar verilmiş. Bunları Emniyet verilerinden aldım. Müthiş rakamlar ve gerçekten mahkemelerin iş yükünü çok fazla artırıyor. Hatta Adalet Bakanlığı aile içi şiddet mahkemelerinin kurulması konusunda da düşünüyor. Bu konuda Aile Bakanlığının da talebi var ama onun da artı ve eksi yönleri var. Sanırım ki Bakanlığımız bu konuyu tartışıyor, düşünüyor.

Şimdi, 4320 sayılı kanun vardı, 5636'yla değişiklik yapıldı. Bu kanun İstanbul Sözleşmesi'ni baz aldığı için de çok geniş kapsamlı bir kanun. Mesela 4320 sayılı Kanun zamanında sadece evli eşleri kapsayan ve koruma veren bir kanundu ama bu yetersiz kaldı. Şimdi sadece evli eş olması gerekmiyor; kız arkadaşınız, erkek arkadaşınız, eski eşiniz, eski erkek arkadaşınız, beraber yaşadığınız partneriniz olabilir, hatta eş cinsel ilişkileri de kapsayacak şekilde kanun kapsamı çok genişledi. Tabii, bu da sayıları çok artırdı. Yani yılda 150 tane değişik işten karar veriyoruz. Yılda 150 tane değişik iş kararı verirken şu anda 2 binler civarında Ankara Adliyesinde bir mahkemenin, tek bir mahkemenin verdiği karar. Bu konu yani kısa kararlar verilmesi, şablon kararlar verilmesi, biraz da iş yükünün fazlalığından ama kanunun da hâkimleri sıkıntıya sokan -Ramazan Bey biraz bahsetti- aksayan yönleri var. Ben onları anlatmak istiyorum. Mesela koruyucu tedbir kararı verilmesi için şiddetin uygulandığı konusunda delil, belge aranmayacağı, önleyici tedbir kararının da geciktirilmeksizin verileceği kanun hükmünde yazıyor. Aslında koruyucu tedbir kararlarını ikiye ayırmak lazım. Bir, mülki amirin verdiği koruyucu tedbir kararları, bir de hâkimin verdikleri. Mülki amirin verdiği hiçbir delil, belge aranmasına gerek yok. Mesela geçici maddi yardım sağlanması, barınma yeri sağlanması; psikolojik, mesleki, hukuki, sosyal destek, çocuklara kreş imkânı sağlanması ve hayati tehlikenin olması hâlinde geçici koruma altına alınmasında delil, belgeye gerek yok ama hâkim tarafından verilen koruyucu tedbir kararları çok ciddi kararlar, bunların sonuçları da çok farklı. Mesela ayrı yerleşim yeri belirlenmesi, iş yeri değişikliği, aile konutu şerhi konulması ve kimlik bilgilerinin değiştirilmesi, bence bunlarda kesinlikle delil, belge aranmalı. Yani kimliğini değiştirdiğiniz kişi bir terörist olabilir, dolandırıcı olabilir, kanundan kaçan birisi olabilir. Hanî, iyi kötü bir veri olması lazım ki sadece bir dilekçeyle "Ben kimliğimi değiştirmek istiyorum." dediği zaman onun kimliği değiştirilsin yani bu konuda bir değişiklik olması gerektiğini düşünüyorum ama önleyici tedbir kararlarında delil, belge aramamak lazım. Kadının beyanının ya da şiddet mağdurunun beyanının yeterli olması ve derhâl tedbir alınması gerekiyor ve geciktirilmeksizin... Tabii ki geciktirilmeksizin veriliyor. Çünkü artık medyanın haberleri veriş tarzında gördüğümüz zaman her gün kadınlar öldürülüyor; sokakta -görüntülerin eşliğinde- bıçaklanan, dövülen, arabayla çarpılan kadınları görüyoruz maalesef.

Şimdi, mahkeme bazında aile içi şiddet formu dolduruyor kolluk kuvvetleri kolluğa müracaat edildiği zaman. Emniyet bunu geliştirdi ama bu formda daha çok verinin olması gerekiyor ki mahkemeler daha sağlıklı karar versin. Genellikle iki tarafın da ifadesini alıyor kolluk ama sadece kadının beyanlarını getiriyor mahkemeye. Hâkimler de tabii, veri yok, delil yok, belge yok; bir karar veriyor, bu konuda sıkıntı yaşıyor.

Bir de evden uzaklaştırma kararı verdiğiniz zaman gideceği yerin adresi belli değil. Tebligat yapamıyorsunuz ve zorlama hapsi veremiyorsunuz. Gittiği yerin de adresinin de mutlaka alınması gerekiyor. Eşi ya da partneri kimse evden uzaklaştırdınız; uzaklaştırdığımız zaman gideceği yerin mutlaka tespit edilmesi gerekiyor. Burada bir eksiklik var.

Elektronik takip yöntemleri söylenildi. Gerçekten çok yetersiz, çok etkin bir tedbir ama birkaç ilde pilot olarak uygulanıyor. Elektronik Takip Merkezini ziyaret etmiştik. Müthiş bir şey; böyle, uzay filmlerindeki gibi ekranlar, birbirine yaklaştığı zaman sinyal veriyor, yirmi dört saat esasıyla çalışıyor ki Adalet Bakanlığının denetimli serbestlikten Aile Bakanlığı geçici olarak aradaki protokol nedeniyle kullanıyor ki bu kanunun uygulayıcısı Adalet Bakanlığı değil, Aile Bakanlığı. Aile Bakanlığının bunu geliştirmesi lazım, bununla ilgili, ama çok masraflı. Mesela panik butonu denendi, sonra vazgeçildi ondan. Başka yöntemler de var. Şimdi, yine, 6284 sayılı Kanun'da dört aylık bir kreş desteği şiddet mağduruna ilişkin yani kanunda her şey altı ay, burada dört ay var. Bu kanun, genel kanun yapma mantığına aykırı. Bunun da altı ay olarak -kreş desteğinin, kreş ücretinin bir kısmı karşılanıyor- düzenlenmesi gerekir.

Şimdi, şiddet mağduru çocuksa ya da eğitimine devam eden yetişkin bir bireyse bunun gerektiğinde okulunun değiştirilmesi konusunda da tedbir kararı verilebilmeli çünkü üniversitelerde özellikle çok yaygın. Erkek arkadaşları şiddet uyguluyorlar ve çocuklar çoğu zaman onun için okula gitmekten kaçınıyor, okulu bırakabiliyor. Okul değişikliği yapılabilmesi konusunda da yetki verilmeli, kanuna bu konuda hüküm eklenmeli.

İş yeri değişikliği ve kimlik bilgilerinin değiştirilmesine ilişkin tedbirler... Şimdi, kanun diyor ki: "Bu kanundaki tedbirler altı ay süreyle uygulanır." Bu da şeye uymuyor: Yani kimliği altı ay değiştirirseniz altı ay sonra eski kimliğine dönüyor. Benim başıma geldi, ilk kimlik değiştirme kararını verdiğim zaman altı ay sonra bana yazı geldi Nüfus Vatandaşlıktan, dedi ki: "Tedbir altı aylıktır." Şimdi bunu eski kimliğine mi döndüreceğim ben? Sonra dedik ki: "Mahiyeti itibarıyla süresizdir, devam edecek." İş yeri değişikliği de öyle. Devlet memurusunuz. Zaten iş yeri değişikliği kurumsal yerde çalışanlar için söz konusu. Altı ay sonra şiddete uğradığı yere dönecekse o tedbirin çok da anlamı kalmıyor. Bunun da süresiz hâle getirilmesi gerekiyor. Yine, kimlik bilgilerinin değiştirilmesiyle ilgili çok büyük sıkıntı var. Sayının beklenenden fazla olduğu söyleniyor, tam rakamları bilmiyorum ama.

Şimdi, hayati tehlikenin bulunması hâlinde diğer tedbirlerin yetersiz olması durumunda kimlik bilgilerinin aydınlatılmış rızaya dayalı olarak değiştirileceğini söylüyor kanun ama şimdi, bir kere, hayati tehlike bulunup bulunmadığını hâkim nasıl anlayacak? Bir tek dilekçeyle "Benim kimliğimi değiştir." diyor. Bu konuda bir düzenleme yapılması gerekiyor. Diğer tedbirlerin yeterli olmadığı konusunda da hâkimin önüne veri gelmeli ki kimliğini değiştirebileyim. Aydınlatılmış rızanın ne olduğu, nasıl olduğu, kimin tarafından alınacağı konusunda da hiçbir düzenleme yok. Yani bu maddeye ilişkin, özellikle kimlik değiştirmeye ilişkin bence bir düzenleme yapılması, bir yönetmelik yapılması lazım, aynı elektronik kelepçede olduğu gibi.

Yine, kimliği değiştirilen kişilerin yanında bulunan çocukların durumunun ne olacağı belli değil. Annenin kimliğini değiştiriyorsunuz, velayet altında 2 tane çocuğu var. E, çocuğun okul kaydından ulaşıyor, e-devlet var artık bütün kayıtlara ulaşılabiliyor, çok kolay. Onların kimliğinin değiştirilip değiştirilmeyeceği ya da kişisel ilişkinin nasıl düzenleneceği de çok ciddi bir sorun. Bu konuda da ayrıntılı düzenleme yapılması gerekiyor.

Resmî kayıtlardaki değişikliği kimin yapacağı belli değil, yine kayıtlarla ilgili harç ve masrafları kimin karşılayacağı belli değil çünkü siz nüfus cüzdanınızı değiştirmeye gittiğiniz zaman bir harç ödüyorsunuz. Hani, şu anda Emniyet “Onu Aile Bakanlığı bütçesinden karşılıyor.” diyor ama yine de bu sorun oluşturabiliyor. Mesela madde “Tanık Koruma Kanunu hükümlerince” diyor, atf yapılmış kimlik değiştirmede. Tanık Koruma Kanunu’nda görevli MİT. Ben ilk kimlik değiştirmede MİT’e göre yazı yazdım, kimlik değiştirme talebi var, işte bu diğer tedbirler yetersiz mi, nedir? MİT dedi ki: “Benim görev tanımında böyle bir şey yok.” Bu araştırmayı kim yapacak, o da belli değil. Kimliği değiştirilen şiddet mağdurunun bence çok büyük bir psikolojik desteğe ihtiyacı var. Bu konuda da hiçbir şey yok, yapılan hiçbir şey yok çünkü bunu emniyetteki arkadaşım yine bir toplantıda söylemişti. Mesela kimliği değiştirilen kadın yeni ismiyle Facebook’a resmini koymuş, sosyal medyadan paylaşmış yeni ismini ama bilmiyor ki, resimden tanıyıp tanımayacağını düşünmüyor.

Bence 35 yaşına kadar Ayşe, 35 yaşından sonra Fatma oldu, bu çok büyük bir değişiklik hayatında. Bu konuda çok çok ciddi psikolojik destek verilmesi lazım çünkü hayatı değişecek, başka bir şehre gidecek, belki başka bir hayatı, bambaşka bir insan olacak. Kimlik değiştikten sonra boşanma davası sorun, 5 kere kimliği değişen var. Mal rejimi davasında, işte pasaportu değişiyor, nüfus cüzdanı değişiyor, her şey değişiyor. Bunlarla ilgili çok ciddi düzenlemeler yapılması gerekir. Dediğim gibi, sırf kimlik değiştirmeye ilişkin bir yönetmelik hazırlanması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, tedbir süresinin belirlenmesi konusunda uygulamada çok büyük farklar var çünkü bu kanun, mesela 4320 sayılı Kanun temyize tabiydi, Yargıtay içtihat oluşturuyordu. 6284 sadece itiraza tabi bir kanun. Siz karar veriyorsunuz, işte birinkine iki bakıyor, ikiye üç bakıyor, içtihat birliği yok bu konuda. Sürenin belirlenmesinde de emniyet şaşırıyor ne yapacağını çünkü bazı yerdeki hâkimler dediler ki: “Kolluk zaten görüyor onları, süreyi kolluk belirlesin.” Mesela biz Ankara hâkimleri olarak “Hayır, kolluğun yetkisi mahkemeye sunana kadar, onayına sunana kadar. Biz yetkimizi başkasına devretmeyiz, bizim yetkimiz, süreyi belirlemek yetkisi hâkimdedir.” dedik. Hani bu konuda yönetmeliğe bir şey konulabilir ki çünkü bence kolluğun da aldığı tedbir geçici, sadece hâkim onayına sunulana kadar.

Kişisel ilişkiyle ilgili, savcı hanım da bahsetti, kişisel ilişki düzenleme çok büyük sorun oluşturuyor. Görmediği zaman öfke daha çok artıyor ve bununla ilgili daha saldırgan hâle gelebiliyor. Mesela ŞÖNİM’ler eşliğinde çocukların görüştürülmesi başka bir şekilde yapılabilir ya da ihlal oluyor. Mesela iletişim vasıtalarıyla rahatsız etmeme tedbiri veriyorsunuz ama bu arada düzenlenmiş bir kişisel ilişki de var. Altı ay karar vermişsiniz, altı ay çocuğunu göremeyecek, düzenlemişsiniz, kişisel ilişki var, mesaj atıyor: “Ben geliyorum, çocuğu aşağı indir.” Öbürü diyor ki: “Sen tedbiri ihlal ettin.” Mesela, böyle sıkıntılar olabiliyor. Onunla ilgili, tarafları, kadını koruyacak, şiddet mağdurunu koruyacak, çocukları koruyacak, öbür tarafa da haksızlık etmeyecek bir yöntem bulunması lazım bu kişisel ilişkiyle ilgili.

Şimdi, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde kolluk amiri alıyor bu tedbirleri, mahkeme onayına getiriyor dedik ama bu işin mutfağındaki savcı bu tedbiri alamıyor. Kolluğun amiri savcılık ama savcılığın böyle bir yetkisi yok. İşte, direkt savcıya geliyor; o, kolluğa talimat veriyor, git işlemi yap diyor, sonra kolluk talep ediyor. Bu da bence süreci uzatıyor. Savcının da bu konuda tedbir alması, geçici tedbirleri alması ve mesai saati içinde... Çünkü mahkemeler mesaiyle çalışıyor. Tatil günlerinde çalışmıyoruz, nöbet sistemimiz yok. Savcı da, nöbetçi savcılar kendisine müracaat edildiği zaman bu tedbirleri almalı. Çocuk Koruma Kanunu, Medeni Kanun velayet, kayyum, nafaka, kişisel ilişki kurulmasına ilişkin tedbirleri alır, diyor. Vesayetle ilgili tedbirleri de almak gerekir ama bunlarla ilgili

karar verir, diyor. Şimdi, o da çelişkili. Mesela kayyum atanması kararı sulh hukuk mahkemesinin görevidir. Mesela çocuk mahkemesi varsa çocuk korumayla ilgili kararları çocuk mahkemeleri alır. Yani bu konuda da bunlarla ilgili tedbir alabilir, isteyebilir, talepte bulunabilir, şeklinde bir düzenleme olması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, herkesin ihbar edeceği şiddeti kanunda belirtilmişse de kamu görevlileri ihbar etmediği zaman onlara bir yaptırım getirilmesi gerekir çünkü şahit oluyor. Polisin önünde kadın dayak yiyor ama polis ihbar etmiyor. O zaman o ispat edilirse ona ya da ne bileyim, doktorlara, özellikle şiddet mağdurları gidip saklıyor işte şiddete uğradığımı, onlarla ilgili kesinlikle ihbar zorunluluğu olmalı ve ihbar etmediği zaman da bir yaptırımı, cezai bir yaptırımı olmalı diye düşünüyorum.

Kimlik değişikliği, adres bilgilerinin gizlenmesi, iş yeri değişikliği gibi tedbirler. Şimdi, biz bu verdiğimiz tedbirleri -hâkim bey de söyledi- tebliğ ediyoruz taraflara ama bu söylediğim tedbirlerin -kimlik değişikliği, adres değişikliği, iş yeri değişikliği- şiddet uygulayana tebliğ edilmemesi lazım, onun haberinin olmaması lazım ama kanun “Verdiğin kararı taraflara tebliğ et.” diyor, bunun tebliğ edilmemesi gerekiyor.

Şimdi, tedbirlere itiraz süresi var, iki hafta içinde itiraz edilebilir. İtiraz üzerine giden mahkeme de bir hafta içinde karar veriyor, bu sefer süre uzuyor. Bu sürenin biraz daha kısaltılması gerekir etkinlik açısından diye düşünüyorum. Yine, kanunda “İtiraz üzerine başka aile mahkemesi yoksa en yakın asliye hukuk mahkemesi bakmalı.” diyor. En yakında aile mahkemesi varsa aile mahkemesinin bakması gerekiyor, bunun da düzenlenmesi gerekir.

Şimdi, bu kanunda aslında koruyucu, önleyici tedbirler var ama bu kanunda bir de destekleyici tedbirler var 15’inci maddede. Şiddet mağdurunu destekleyen, bir de şiddet uygulayanı rehabilite etmesi gereken kısımlar var. Şiddetin tekrarını önlemek de çok önemli bence. Şiddet uygulayanın da öfke kontrolü, alkol bağımlıysa, madde bağımlıysa tedavisi ya da işsizse iş edinmesi, ekonomik sebeplerden kaynaklanıyorsa... Yani, bunlarla ilgili de -ki bu görev Aile Bakanlığının- çok daha etkin çalışma yapılması gerekiyor, mahkemelerin bu konuda yapabileceği bir şey yok.

Şimdi, zorlama hapsinin uygulanması da çok büyük sıkıntı. Dediğiniz gibi, çok az sayıda zorlama hapsi veriliyor sayın vekilim ama şimdi, zorlama hapsiyle ilgili yönetmelik çalışmalarına da katılmıştım, Adalet Bakanlığı çok şiddetli itiraz etti mesela, savunma alınmadan hiç kimseye hapis veremezsiniz, disiplin hapsi bile olsa. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin başka ülkelerle ilgili mahkûmiyet kararları var bu konuda. Savunma almaya kalktığınız zaman da süre çok uzuyor, tedbir bitebiliyor, verdiğiniz tedbirin süresi bitebiliyor. Okonuda da uygulamada farklı görüşler var. Bir kısım hâkimler; siz altı ay tedbir verdiğiniz zorlama hapsini de bu altı ay içinde verebileceğinizi, o geçtikten sonra veremeyeceğinizi düşünüyor ama bazı hâkimler de “İnfaz zaman aşımı iki yıl.” diyebiliyor, bu konuda da çok büyük bir sıkıntı var, bir uygulama birliği de yok. Ben kişisel olarak savunma almadan zorlama hapsi verilemeyeceğini düşünenlerdenim. Bir tedbir bu ama...

Yine, savcı hanımın söylediği gibi, küçükler ve yabancı uyruklularla ilgili düzenleme yapılmalı. Yönetmelikte müttekabiliyetten bahsediyor ama müttekabiliyet beklersek ülkemizdeki bir sürü kadın, çocuk öldürülebilir, müttekabiliyet beklemeden sadece “insan” diye bakıp koruma tedbirlerini vermemiz gerekir.

Israrlı takip çok çok önemli. Ya, ısrarlı takiple ilgili de bence -medyaya çok yansıdığı için biliyorum- yanlış uygulamalar var. Mesela İstanbul’da mafya üyelerinin birbirinden korunduğunu, çok medyatik oldu, iki şarkıcı kadının birbirlerine... Bir kere bu kanun kapsamına girmez o, İstanbul Sözleşmesi kapsamına da girmez, son derece yanlış uygulanıyor. Alacak verecek meselesi, işte, dükkân ortağı ya da ne bileyim öyle şeyler bu kanun kapsamına girmez, bir komşu kavgası girmez. Bu kanunda bir şey var, bir ruh; bir yakınlık, bir ilişki, bir partnerlik ilişkisi, sevgililik ya da kadını cinsiyetçi bakışla küçük

görme olması gerekiyor. Bu konuda düzenleme olmalı. Israrlı takibin ben de suç olması gerektiğini düşünüyorum yani size sürekli gece gündüz binlerce mesaj atıyorsa, karşınıza çıkıyorsa, artık hayatı sizin için çekilmez hâle getiriyorsa mutlaka cezası da olmalı diye düşünüyorum.

ŞÖNİM'lerin daha etkin hâle getirilmesi gerekiyor yani bu kadar çok sayıda koruma kararının hepsi onlara da gidiyor, onların onu infaz etmeleri de çok zor hani o konunun altyapısının daha iyi geliştirilmesi lazım.

Bir de bunu hep söylüyorum, basın kadına yönelik şiddetle ilgili haber yapma yönteminin kesinlikle değiştirilmesi lazım. Kaç tane dosyamda “Seni Münevver gibi yapacağım.” diyen kocanın kadına eziyet ettiğini gördüm. Ya, bir tanesinde ben akşam haberlerde izledim, kadının gözleri mor, kolları kırılmış, kaburgaları kırılmış, ertesi gün sabah hangi hastanenin hangi katında, hangi odada yattığını söyledi televizyon; sabah dosya benim önüme geldi. Yani, diyor ki kocaya “Gel, bu kadını öldür.” Yani, elbette basın özgür olmalı ama kesinlikle bu konuda mağdur odaklı, mağduru gösteren değil, aksine şiddet uygulayanı teşhir eden şekilde gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdilik bunlar söyleyeceklerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Hâkime Hanım.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben ekleme yapabilir miyim sıcağı sıcağına?

BAŞKAN – Buyurun.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Diğer arkadaşlarımızın söz hakkını kesiyorum ama... Hâkime hanım bir kısmına değindi, demin Eray Bey de beni uyardı, mutlaka evden uzaklaştırma kararı verilmesi zorunlu bir karar değil, koşullara göre, onu düzeltelim, yanlış anlaşılma olmasın.

Şimdi, yasada kolluğun da süre belirleme yetkisi var ama onun pratiği yok. Neden? Kaldıktan sonra yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunacak, ondan sonraki karar hâkimin kararı ama hâkime yol gösterici olabilir. Nasıl olabilir? Kolluk “Bir ay.” der, risk değerlendirmesi yapmıştır, siz de hâkim olarak onun değerlendirmesine itibar edebilirsiniz, bunu da düzeltelim.

Şimdi, yasada çocukla ilgili bir yaş düzenlemesi yok. Bunun yanında, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu var. Özellikle büyük merkezlerde ayrı çocuk mahkemeleri var. Dolayısıyla, görevsizlik noktasında işin sürüncemede kalması söz konusu olabilir. Şimdi, Çocuk Koruma Kanunu varsa bizim çocukları bu yasadaki çıkarmamız gerektiğini düşünüyorum. Onu Çocuk Koruma Kanunu'na alıp gerekirse zorlama hapsiyle ilgili orada hüküm konulabilir. Dolayısıyla, çocuklarla ilgili düzenlemenin ya yaş belirtilmesi ya da 5395 sayılı Yasa kapsamına alınması gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer konu, yasa “aile” diyor ama ailenin tanımı yok; çekirdek aile midir, geniş aile midir, bu belli değil. Aile bireylerinden kastedilen kimdir? İşte, bazı yerlerde “geniş katılımlı aile meclisi” denilen toplantılarla kararlar alınıyor. Mesela biz onları yasa kapsamına dâhil edecek miyiz etmeyecek miyiz? Dolayısıyla, aile bireylerinin kim olduğunun açıklanması gerekir. Çocuklarla ilgili söylediğim husus kabul edilmezse yasa kadınlar hakkında “koruma” diyor ama kız çocukları hakkında mesela ne yapacağız? İstanbul Sözleşmesi'nde 3'üncü maddenin (f) bendinde kadınlar hakkındaki hükümlerin 18 yaşından küçük olanlar hakkında da uygulanacağı söyleniyor. Dolayısıyla, burada da bir sıkıntı söz konusu.

Şimdi, hâkime hanım “6284 sayılı Yasa kapsamına girmeyen komşu kavgaları, alacak kavgaları vesaire.” dedi ama burada şöyle bir sıkıntı da var: Şimdi, yasa kadına yönelik şiddeti ayrıca tanımlamış. Şimdi diyor ki: “Kadınlara yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve kanunda şiddet olarak tanımlanan

her türlü tutum ve davranış.” Şimdi, biz şiddet uygulayanın yasanın bu tanımıyla hareket ederek kadına şiddet uyguladığını nasıl belirleyeceğiz? Yani, trafikte gidiyorsunuz, trafikte önünüzdeki araç sizi sıkıştırdı, iniyorsunuz, bir bakıyorsunuz, sürücü kadın “Tamam, ben bunu dövebilirim.” diyorsunuz ve dövüyorsunuz ama benim bu niyetimi nasıl belirleyeceksiniz? Bu tabii mikro bir düzenleme, bence bunun çıkarılması gerekir. Yani, hâkime hanımın dediği gibi, yasa kapsamı genişleyecek ama kadına yönelik sırf cinsiyetten ya da kadın olmaktan kaynaklanan şiddet değil, her türlü şiddet olarak düzenlememiz gerekir. Neden? Şiddet uygulayanın kastını belirleyemeyiz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Belirleriz.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Nasıl belirleriz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Küfretmiştir, cinsiyete dayalı şiddet...

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – O olur ama...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz hâkimsiniz ve verilerle belirlersiniz.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Şimdi, şöyle: Biz zaten uygulamada onu yapıyoruz, sinkaflı küfürler vesaire varsa diyoruz tamam, bu cinsiyete dayalı bir şiddet ama küfür olayı yoksa, işte, trafikte hiçbir şiddet uygulanmadan indi, şiddet uyguladı “Erkek de olsaydı yine dövecektim.” dese mesela...

AVUKAT ERAY KARINCA – O zaman uygulamazsın, hâlin icabından anlaşılır o iş.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Hayır, nasıl anlaşılacak?

AVUKAT ERAY KARINCA – O anda hâlin icabından anlaşılır.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben naçizane bu ayrımın yapılmaması gerektiğini, tüm şiddet olaylarının, kadına yönelik tüm şiddet olaylarının...

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Sadece kadın değil, ben katılmıyorum o konuda. Erkekler de bu kanun kapsamında çocuklar da.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben onu belirtmek istiyorum.

Şimdi, tedbir talepleriyle ilgili... Mesela ne zaman bir olay için tedbir talebinde bulunulabilir, bir zaman gerekir mi? Gerçi biz bunu TMK'deki 2'nci, 3'üncü maddedeki iyi niyet, dürtüst davranma ilkesinden reddedebiliriz ama eğer yeni bir kanun çalışması olursa tedbirlerin ne kadar sürede istenebileceği hakkında da bir düzenleme getirilebilir.

Şimdi, bu 5'inci maddenin (1)'inci bendinde genelde biz kocaları evden uzaklaştırıyoruz, bir iki olayda kadınları da uzaklaştırdık ama şimdi, burada kocalardan parklarda kalanı biliyorum, araçlarda kalanı biliyorum. Tabii, bunun geri dönüşleri vahim olabilir. Bir başka toplantıda ben kocaların sığınmaevine alınmasını önermişim. Şimdi, sığınmaevine kadınları aldığımız vakit yanında genellikle çocukları oluyor, yatak sayısı sınırlı. Dolayısıyla bir kişi yanında 2-3 kişi geldiğinde yer sorunu çıkıyor ama kocaların zaten barınma sorunu olduğu için ve de risk oluşturduğu için bence kocaların sığınmaevlerine alınması gerekir. Bir de haksızlık yani kocanın kusuru yüzünden kadın yarı açık cezaevine giriyor, koca geziyor serbestçe. Bence tersi olması gerekir. Bunun yanında şöyle bir kolaylık da sağlar bu: İşte, o kurumun sığınmaevinde bir araç tahsis edersiniz, kocaları her gün işe bırakır, akşam da toplar, akşam da uzmanlarınız vasıtasıyla insani olma, insani davranma eğitimine tabi tutabilirsiniz. Bence bu konuda da saha çalışması yapılmalı yani bunun üzerinde durulmalı diye düşünüyorum.

Yine, teknik olacak ama 8'inci maddenin (6)'ncı, (7)'nci fıkralarında gizlilik kararları ve eşyalarla ilgili talepler 4'üncü, 5'inci madde içinde yer alabilirdi. Hâkime hanım değindi, ona da 9'uncu maddede somut olarak şöyle söyleyeyim: Akyurt'ta diyelim tek asliye hukuk hâkimi var, 6284 sayılı yasaya göre tedbir kararı verdi. Bu tedbir kararı itiraz üzerine Ankara Adliyesine geldiğinde, Ankara Adliyesinde şu an 20 tane aile mahkemesi var, aile hâkimleri bakamıyor, asliye hukuk hâkimi bakacak. 9'uncu maddenin bu şekilde değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, zorlama hapsiyle ilgili şikâyetten vazgeçme olanağının getirilmesi gerekir. Biz bunu Ankara Adliyesinde uyguluyoruz ama biraz zorlama uyguluyoruz. Esasında Anayasa Mahkemesinin bir kararı var, onu esas aldığımızda bunun da olmaması gerekir. Orada bir ceza mahkemesi “Bir eylemden dolayı iki ceza veriliyor.” diye, yani “Hem ceza hukuku anlamında suç teşkil eder hem aile mahkemesinden dolayı zorlama hapsi veriliyor.” diye Anayasa Mahkemesine gitti. Anayasa Mahkemesi orada dedi ki: “6284 sayılı Yasa'daki mağdur kamudur, kamu emrine uymamaktır. Ceza hukukundaki yaptırımın mağduru ise kişidir. Dolayısıyla ortada iki ayrı suç iki ayrı ceza vardır.” dedi, iptal talebini reddetti. Şimdi, Anayasaya Mahkemesinin bu kararını benimsediğimiz vakit mağdurların şikâyetten vazgeçme hakkını dikkate almamız gerekir ama aileler bir araya gelecekse veya barışçıl yöntemlerle bu sorun çözülecekse şikâyetten vazgeçme hakkının düzenlenmesi gerekir.

Yine, tedavilerde akıl hastaları, madde bağımlılarıyla ilgili hakikaten çok ciddi sorun var, savcı hanımın söyledikleri doğru. Buradaki tedavi yöntemleri artırılmalıdır. İnsanlar hakikaten -akıl hastası olan- yakınları elinde perişan durumda. Bunların bakımlarının belli mekânlarda sağlanması, ailelerden alınması gerekir diye düşünüyorum.

Yine, 17'nci maddede geçici yardımların haksız şiddet uygulayandan alınmasına ilişkin bir hüküm var. Şimdi, burada da sorun yaratabilir. Şimdi, taraflar ileride barışır, altı ay sonra, devlet 6183 sayılı Yasa'ya göre “Şu kadar parayı ver.” dediği vakit, bu, yeni tartışmaları beraberinde getirebilir. Dolayısıyla mağdurlara yapılan yardımların tekrar şiddet uygulayandan alınmaması gerektiğini düşünüyorum uzun vadede.

Yine, Aile Bakanlığının bu kanunla ilgili yeterli mücadelesi olmadığını da düşünüyorum. Türkiye sigarayla çok etkin bir mücadele yaptı, son yıllarda bırakıldığı hâlde hâlen bu etki devam etmekte. Mesela futbol maçlarında, basketbol maçlarında yüz binler statlara toplanıyor. Neden sevilen bir sima çıkıp yani nasihatten, siyasi ya da dinî söylemlerden ziyade kadınlara şiddetle ilgili bir konuşma yapmasın? Yani dil bilimcilerden yararlanılabilir. Mesela benim aklıma şey geliyor: Galatasaray kalecisi Muslera çıksa, dese ki: “Şiddete uğrayan kadınlar için bir dakika saygı duruşu.” Ben çok etkili olacağını düşünüyorum. Bu, sadece basit bir örnek. Bu, yüz binleri bilinçlendirmek, etkilemek adına olabilir. Şirketlerin toplantılarında, sendikaların genel kurullarında, partilerin genel kurullarında bu konuda kısa, insanları sıkmayan, nasihate kaçmayan, siyasi ya da ideolojik mesaj içermeyen söylemler yapılabilir, onu da belirtmek istiyorum.

Medyayla ilgili hâkime hanım söyledi ama ben çarpıcı bir şey söyleyeyim: “Kendisini aldatan karısını affetmedi.” yazmak var, “Karısını öldürdü, katil oldu.” yazmak var. Şimdi, birinde bilinçaltında övgü var, “Kendisini aldatan karısını affetmedi.” Bu çok önemli. Dolayısıyla medyaya çok sıkı bir denetim getirilebilir veya medyada dil bilimci, editör nitelikli vasıflı insanların yer alması sağlanabilir.

Teşekkür ediyorum, bu kadar.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben bir şey söyleyebilir miyim? Çünkü Genel Kurulda konuşmam var, gitmek zorundayım. İki soru daha sormak istiyorum, gitmeden son söz almam olacak.

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, belki bu biraz yorum ama şiddet suçtur ve yaşam hakkı esasını gerçekten hayatın her alanında herhâlde vurgulamak gerekiyor. Yani bazı şeylerde sanki böyle şiddet uygulayanı da mazur gösteren bir hâl, böyle bir eğilim olabiliyor ki ben avukatlıkta 4320'yle ilgili ilk kararı alanlardan biriydim ve uygularken Küçükçekmece'de bir savcının "Peki, avukat hanım adam nerede kalacak?" dediğini –hiç unutmam- hatırlıyorum. Yani gerçekten "Evinize götürün isterseniz." dememek için zor tutmuştum kendimi çünkü korunması gereken orada kadındı, adam değildi. Ama bizim sığınaklarımız niye yarı açık cezaevi gibi, aslında bunu sormak daha doğru bir soru gibi geliyor bana öyle değil mi yani kalkıp da "Kadın gitmesin de erkek gitsin sığınağa." demek yerine? Yoksa tabii ki kadınlar buldukları ortamda aslında kalmalılar, uzaklaştırma zaten bunun için veriliyor ama uzaklaştırmanın doğru dürüst uygulanması gerekiyor, galiba bunda eksiklerimiz var. Sorun şu: Mesela yasal birtakım eksikliklerden bahsediliyor ama biz Anayasa 90'a göre aynı zamanda CEDAW yani Ayrımcılığa Karşı Sözleşme ve İstanbul Sözleşmesi'ni kabul etmiş bir ülkeyiz ve İstanbul'da biz bunu ilk imzaladık diye övünen bir ülkeyiz. Dolayısıyla bize bu yorumu zaten vermiyor mu bu sözleşmeler? Yani biz orada yaşam hakkını korumak istiyorsak öncelikle kalkıp da acaba burada tedbir uygulayabilir miyim, acaba tebligatı yapabilir miyim, yapamaz mıyım gibi çok usuli şeylere sıkışacağımıza neden Anayasa 90'a göre uluslararası sözleşmelerin bize verdiği yükümlülüğü aslında yerine getirip de böyle bir yorumla, daha toplumsal cinsiyete duyarlı bir yorumla aynı zamanda bunu yapmıyoruz diye sormak istiyorum.

Son olarak da yani İstanbul Sözleşmesi 4'üncü madde önleyici tedbirleri özellikle getiriyor ama verdiğiniz sayılar aslında Türkiye'nin bu yükümlülüğü yeterince yerine getirmediğini gösteriyor. Dolayısıyla, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe mesela, gerçekten aslında bunu hepimize söylüyorum, bu gerçekten hissedilse ve önemsenirse herhâlde elektronik kelepçe pahalı demeyiz yani buna bütçe ayırırız ve elektronik kelepçe pahalı bir şey olmaktan, yaşam daha ucuz bir şey olmaktan çıkar diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum sunumlarınız için.

Sizi fazla rahatsız ettim belki sorularıyla ama yani biraz can yakıcı olduğu için.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Estağfurullah.

Anayasa 90'la ilgili kısımlar ve İstanbul Sözleşmesi'nden söz ettiniz. Tabii ki Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre kanunların üstünde ama orada mesela tebligatla ilgili hüküm yok, bunlar ikincil konular ve bizim mevzuatımızda aslında bir yerde İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasına yönelik. Yasada da bu hükümler olunca biz birtakım usuli kurallardan kurtulamıyoruz. Yasa çalışması sırasında bu esnekliğin veya takdir hakkının hâkime geniş olarak verilmesi hâlinde bu sorunların çözüleceğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, zaten bu Komisyonun kuruluş amacı uygulamada çıkan problemlerin tespiti ve çözüm önerilerinin burada hazırlanması. Yani tabii çok ciddi bu anlamda yapılan çalışmalar var, bunları da mutlaka görmek ve kabul etmek lazım; aile mahkemelerinin kurulması, nitekim ŞÖNİM'lerin açılması, bu noktada 6284'ün çıkarılması, onun evveliyatında İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması, aslında bir bina kurulmuş ama içinde yapılması gereken, uygulamadan çıkan eksiklikler var, bunları tespit etmek için biz yola çıkmış durumdayız. Nitekim bugün çok aydınlandık, bizim için de çok verimli bir toplantı oldu.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun, şimdi size söz verelim.

AVUKAT ERAY KARINCA – Sayın Başkan, kıymetli üyeler ve değerli konuklar, arkadaşlarım; öncelikle arkadaşlarımla sunuşları için çok teşekkür ediyorum, benim işimi oldukça kolaylaştırdılar. Ben doğrudan doğruya daha çok eleştiri ve önerilerimi dile getirebileceğim, tabii arada da çok değerli önerileri ve eleştirileri oldu arkadaşlarımla. Aslında tam enerjinin düştüğü bir zamana denk geldik ama umarım bu sunuşumdaki belagatimle diyeyim, o enerjiyi tekrar toparlayabilirim.

Adım, Eray Karınca, avukatım, 2005-2011 yılları arasında Ankara’da 8. Aile Mahkemesi hâkimi olarak görev yaptım, benim görev yaptığım dönemde 4320 sayılı Kanun söz konusuydu, ondan sonra 6284 sayılı Kanun uygulandı. 4320 sayılı Kanun iki maddelik bir Kanun’du ama ben kendi adıma o kanunla çok güzel işler yaptım çünkü Filiz arkadaşımın da -sınıf arkadaşım, bu arada Filiz Hanım, onu da belirtiyim- belirttiği gibi uluslararası sözleşmeleri de içselleştirerek CEDAW’dan da yola çıkarak yorumla, çok farklı, kadını gerçekten şiddetten koruyacak, bu amaca özgülenmiş kararlar verdim, bunlar sosyal medyaya, internete girildiğinde görülecektir.

Şimdi, ben şuna inanıyorum: Benim solumda gördüğüm bu kişi Türkiye’de aile mahkemesi hâkimi olarak önündeki dosyayla sınırlı olmak üzere en yetkili kişidir. Veremeyeceği karar yoktur, yeter ki ona usulüne uygun olarak talepte bulunulsun çünkü 6284 sayılı Kanun tedbirlerde ne diyor: “Benzeri kararlar verir.” Bu ne demek, bu müthiş bir şey. Eğer siz gerekli dokümanı, argümanı verirsiniz aile mahkemesi hâkimi bu enstrümanla şahane ezgiler çıkarır, şahane besteler yapar. Bırakın onu, uygulamada ne yazık ki çok bilinmeyen, uygulanmayan bir başka kanun daha var ve Aile Mahkemelerinin Kuruluşu Hakkında 4787 sayılı Kanun, onun 6’ncı maddesi hâkime olağanüstü tedbir imkânları veriyor. O zaman bu hâkimde bu coşkuyu, bu isteği uyandıracak bir yapılanma söz konusu olmalı yani hâkimler buna uygun olarak yetiştirilmeli, bir; ikincisi, avukatlar veya iş sahipleri de bu konuda gerekli tedbirleri, nasıl söyleyeyim, argümanları altları dolu olarak sunmalılar.

Çok kısa...

BAŞKAN – Burada bir virgül koymak istiyorum. Malum GREVIO’nun bize eleştirilerinden bir tanesi bu mesleki eğitimlerle, kadına şiddetle alakalı meslek mensuplarının eğitimiyle alakalıydı. Peki, bu hususta sizlerin tespiti nedir, Adalet Bakanlığı aile mahkemelerine ve ilgili savcılara gerekli eğitimleri gerektiği şekilde veriyor mu, yeterli mi, bu hususta ben unutmamak için ben bir başlık açmak istedim.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Ben cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Evet.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Şimdi, aile mahkemesi hâkimlerine bu konuda eğitim veriliyor. Şimdi, meslek içi eğitim vermeye başladı, hatta mart ayında 140 aile mahkemesi hâkimi geldi, genellikle genç arkadaşları, Adalet Akademisinde derslerden bir tanesi de 6284’tü. Aile hukuku eğitimi, boşanma davaları, 6284’ü ben anlattım onu da. Onun dışında Adalet Akademisinde eğitim gören tüm hâkim adaylarına 6284 dersleri veriliyor. Bu yeni başlayan dönemde de yine benim sınıflarımda var, benim gibi 5 hâkime hanım da dâhil bu dersler veriliyor. Çok uzun süredir 6284’le ilgili mesela toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili de Adalet Bakanlığı personeli ve yazı işleri müdürlerine eğitimler verildi. Zaman zaman bu eğitimler veriliyor ama savcılara hiç verilmemişti şimdiye kadar ama geçen dönem ve bu dönemde Adalet Akademisinde savcı adaylarına da 6284 eğitimi vermeye başlandı. Dediğim gibi ihtiyaç olduğu zaman da meslek içi eğitim veriliyor ama yani tabii Türkiye çok büyük bir sıkıntı yaşadı, yaklaşık 5 bin hâkim meslekten ayrıldı. Hâkimlerin çok büyük bir bölümü genç hâkimler, Adalet Akademisinde bu dersleri alıyorlar, bir kısmı staj yapmadan da gitti, kıdemli aile hâkimlerinin zaten hemen hemen hepsi bu eğitimi aldı yani Adalet Bakanlığı açısından, Bakanlık adına konuşmaya yetkim yok ama yani

ben de eğitim verenlerden birisi olduğum için söylüyorum, zaman zaman konferanslar da yapılıyor, Türkiye'nin her yerinde konferanslara da bu Kanun'un uygulanması konusunda gittik, eğitim de verildi hâkimlere, bu konuda gereken çalışmayı yaptığını düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Eray Bey.

AVUKAT ERAY KARINCA – Peki, ben de teşekkür ediyorum arkadaşşıma.

Şimdi, benim ekleyeceğim şu: Sadece 6284'ü ya da işte boşanma hukukunu anlatmak yetmez, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bir bilincin oluşturulması şart. Bu da sadece aile mahkemesi hâkimlerinde değil ceza hâkimlerinde de olmalı yani orada da korkunç işler oluyor. Aslında bütün toplumda biz bu konuda bir bilinç oluşturabilirsek Türkiye toplumu olarak bir level atlarız yani buna samimiyetle inanıyorum.

Şimdi, gelelim 6284 sayılı Kanun'a. Bu Kanun nedir? Bu Kanun aslında arkadaşlar “Ben devlet olarak tarafımı koydum, karını seversem karışmam ama döversen elini tutarım.” kanunudur. Öncelikle bu Kanun'un adını bu şekilde anlayalım, bir ikaz kanunudur, bütün tedbirler... Önce diyeceksin ki hâkim olarak veya kolluk olarak talep geldiğinde karına şiddet uygulamayacaksın, önce yazılması gereken bu, bütün matbu olarak bu karar vardır ama bundan sonrakilerin matbu olması gerekmez. Bundan sonrakilerin olaya özgün olarak düzenlenmesi lazım ama arkadaşlar çok çok haklı. Bu kadar iş yükünde bunun altından kalkıp altını doldurabilmek çok zor, bu nasıl çözülür bilmiyorum. Şimdi, tahmin ediyorum -Ramazan Bey rakamları belki verir- kararların herhâlde yani yarısından fazlasına itiraz ediliyordur muhtemelen. Ben altı sene hâkimlik yaptım, çok daha azdı sayı, kişisel olarak da ilgi gösteriyordum kanunun doğru uygulanması için, belki ondan da. Benim aklımda kalan iki tane, topu topu iki tane kararına itiraz edildi. Şimdi, bu ülkenin insanları -kişisel bir şey söyleyeyim- aslında doğru seslenilirse, doğru işler yapılırsa çok güzel sonuçlar verebilen bir toplumuz ama ne oldu bize, ne oldu yani 2009'dan 2011'e kadar itiraz yok iken veya çok az iken birdenbire ne oldu; biz çoştuk, bir şeyler oldu, bir şeyler yanlış yani, bir şey var. Şimdi bu Kanun ne dedim, bir ikaz kanunudur, “Karındır, seversem karışmam ama döversen elini tutarım.” Bu kanun bize aslında acil servis kanunudur, aspirin kanunudur yani şiddetin o akşam olmaması için ne yapmamız gerekiyor, ilk bakmamız gereken şey bu, bunun için de gerekli önlemler neler, bunları almalıyız. Bundan sonra tedavi için gereken önlemler alınmalı. Şimdi, İstanbul Sözleşmesi'nde buna ilişkin hükümler var; artı, demin Zeynep arkadaşım çok güzel ifade etti, 15'inci madde ve devamındaki maddelerde 6284 sayılı Kanun'un içerisinde buna ilişkin maddeler var ama kanunun özü aslında ilk, olayın olduğu anda neler yapılması gerekir. Çünkü bakın, yani bilgi, belge aranmamasına insanlar takıyor, yani sen bilgi, belge aramaya kalkarsan ölür, öldürülüyor, bu bir vakıa yani bunun tartışması yok arkadaşlar.

Bir sorunlu konu var hemen aklıma geliveren, Ramazan Bey açıkladı, biraz daha üzerinde durayım, her olayda mutlaka evden uzaklaştırmak gerekmez. Buna ilişkin bir kıvılcım, bir işaret varsa elbette ki çekincesiz olarak uzaklaştıracaksın. Parkta mı yatıyormuş, nerede yatarsa yatsın, hiç umurunda değil, bir insanın canını korumaktan daha değerli değil. Bir daha yapmaz. Bunun geri kalan şeyleri nelerdir? İşte, orada hakkın kötüye kullanılması varsa falan itiraz müessesesini de ayrıca konuşacağız.

Şimdi, temel sorunlardan biri uygulamada -mutlaka mecburiyetten- şablon kararlar veriliyor. Bunun çok ciddi bir sıkıntı oluşturduğunu düşünüyorum.

Bunun dışında bir iki şey daha var. Kanundaki en önemli şeylerden biri şu: Arkadaşlar, kanunun çıkarılış amacına baktığımızda, tarihsel sürece baktığımızda, CEDAW'a, İstanbul Sözleşmesi'ne gelinceye kadar, yani birden bire İstanbul Sözleşmesi ortaya çıkmadı, bunun tarihsel bir altyapısı var. Baktığımızda sorun nedir? Sorun kadını şiddetten koruma. Yani aile içerisinde, daha doğrusu ataerkil zihniyetin şiddetinden koruma. Kanunun çıkarılış amacı budur.

BAŞKAN – Bir şey sormak istiyorum: Siz 2 kanunla alakalı bir kıyas yaptınız ama net anlayamadık. Önceki kanun mu iyiydi, bu mu iyi? Bu kanundaki önleyici tedbirler şiddetin artırılmasına mı sebep oluyor? O husustaki tespitiniz nedir? Biraz daha net konuşursanız.

AVUKAT ERAY KARINCA – Şunu söyleyeyim: Dünyanın en iyi kanununu yapabilirsin, mühim olan uygulama, içselleştirme. Ben o 2 maddeyle dedim, kendime göre çok iyi işler yaptım, çok örneklerle de anlatabilirim o 2 maddeyle de. Ama buna Eray Karınca'nın özel bir duyarlılığı vardır, kendisini yetiştirmiştir, bunu yapmıştır. Bunu her hâkimden bekleyemezsin. Elbette ki bizim tercihimiz iyi kanun, iyi hukukçu, ikisi bir arada olmalı, yani birbirinden ayrı değil. Bu anlamda 6284'ün daha ayrıntılı olduğunun ve daha amaca uygun olduğunun farkındayım tabii ki. Tercihim 6284 sayılı Kanun'dan yanadır.

BAŞKAN – Yani “Yeni kanun her halükârda daha iyidir, iyi bir düzenlemedir.” diyorsunuz.

AVUKAT ERAY KARINCA – Tabii. Şimdi, ciddi sıkıntıları var, nedir? Bakın, 4320'deki en dev sorunlardan biri Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun'du. Ya, şimdi, bakıyorsun, kanunun çıkarılış amacına, gerekçesine, şununa, bununa veya içeriğine, ailenin adı yok, “aile” diye bir sözcük yok. Birden bire kanun ne olmuş? Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun olmuş. Şimdi, “ailenin korunması” dendiği zaman, o zaman yaşanan bir olayı, yani ufuk açması açısından, tarihsel bir şeyi sizlerle paylaşayım, “aile” dendi diye, boşanmış olan ya da imam nikâhıyla yaşayan, metres hayatı yaşayan kadınlara korunma kararı verilmedi uzunca bir süre. Bu konudaki ilk kararı ben verdim ve bundan sonra da bunun verilmesi gerektiğine ilişkin olarak da makaleler yazdım, konuşmalar yaptım ve bir süre sonra bu yaygınlaştı. Ama ne çare ki Yargıtay hiçbir yetkisi olmamasına rağmen çünkü bu bir tedbirdir, nihai karar değildir, Yargıtaya gidecek bir karar değildir, sanıyorum Ödemiş Mahkemesinin verdiği bir tedbir kararı üzerine, yazılı emirle bozmayla Yargıtay 2. Hukuk Dairesine gitti ve 2. Hukuk Dairesi dedi ki: “Burada açık kanunsuzluk var.” dedi ve yetkisi olmadığı hâlde, nihai karar olmadığı hâlde dedi ki: “Boşanmış kadınları koruyamazsın.” Bu şekilde bir karar verdi 2. Hukuk Dairesi ve bu, hızla yayıldı ve birçok hâkim benim gibi düşünüp vermeye başlamışken tekrar verilmemeye başlandı. Neticede de Ayşe Paşalı cinayetini hatırlarsınız, çok vahim bir örnek olarak Ankara Adliyesinde bu örneği yaşadık. Şimdi, bu, demek ki isimden başlamak lazım. Ne oldu yeni kanunda? Ayşe Paşalı örneğinin ve kadın örgütlerinin çalışmalarıyla ne oldu? Kanuna kadının şiddetten korunması diye ikili bir, düalist bir yaklaşım oldu. Ben burada eleştirimi hâlâ sürdürüyorum. Yani kanun koyucu tercihini yapmalı. Aileyi koruması gereken yerde aileyi korumalı, kadını koruması gereken yerde kadını korumalı. Bu, kadını eş, partner, falan filan, her neyse, koca veya ağabey veya baba şiddetinden koruma kanunudur. Dolayısıyla, aileyle birlikte ikisinin isminin anılması hatalıdır ve uygulamada da, uygulayıcıların da kafasını karıştırmaktadır. Polis gittiği zaman “Ya, kocam döver de, sever de” mantığı hepimizin içinde, bir yerde var, bu doğru değil. Ya da işte, doktorun veya hâkim, savcının, bunlar tam toplumsal cinsiyet eşitliği içselleştirilemediği için kanunun adındaki bu düalist, ikili yaklaşım sıkıntı yaratmaktadır. Hatta yerine göre çelişkilidir. Aileyi koruyalım, kimsenin aileden yana bir derdi yok ama burada kadını koruman gereken yerde bir de onu soktuysan zaten içinde bir şey var yani, bir sıkıntı var ki bunu sokuyorsun. Bunlar birbirinden bağımsız konulardır. Hatta daha da ilerisini söyleyeyim, bu konuda elbette ki eleştiriler alabileceğimi de tahmin ediyorum, hangi aileyi koruyalım? Ensestin olduğu bir aileyi mi koruyalım? Şiddetin olduğu bir aileyi mi koruyalım? Bu ayrımı nasıl yapacağız? Kanun koyucu zaten net bir aile tanımı bile yapmamış. Kanunlarımızda aile şudur diye bir tanım yok. Duruma göre oldukça geniş bırakmış. Neden; çünkü, aile sosyolojik bir birimdir. Bu eleştirilerimi iletikten sonra diğer konulara geçiyorum. Kanunun uygulanmasından -yalnız şimdi maddeyi veremeyeceğim ama- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı sorumlu, doğru mu, koordinasyonundan? Ama Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bu kanunun uygulanmasında maalesef çok az var, olması gerektiği kadar yok. Adalet Bakanlığı adliye teşkilatıyla tam da bu kanunun orta yerinde. İçişleri Bakanlığı yeterli oranda

var ama Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yok. Kanundaki en önemli eksikliklerden biri bu. Şimdi yabancı filmlerden hatırlayalım: Kadın şiddete uğruyor veya şiddete uğrama tehlikesi var, polisten de önce orada bir sosyal çalışmacı var kadının yanında. O onu uyarıyor eğer delillerin karartılması ihtimali varsa ondan, mesela tecavüze uğramışsa banyo yapmamasını veya nereye gitmesi gerektiğini, onu az çok yönlendiriyor. Bizde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı biraz daha bana göre seyirci konumunda, onların daha çok sahaya inmeleri lazım. Biz devlet olarak her olayı hâlâ, cumhuriyetin başından beri, bugün de bana göre geçerli, asayiş temelli olarak görmeye alışmışız, bundan vazgeçelim, daha çok sosyal politikalara, daha çok çözümlere, çözüm odaklı olarak daha baştan, yani şiddet olmuşsa artık ondan sonra elbette ki adliye işin içerisine girer. Daha olmadan bunların önlemlerini almak gerekir.

Biraz daha kanunun içeriğine girmek istiyorum izninizle. Kanunun içeriğini arkadaşlarım da söylediler. İtiraz müessesesi gerçekten güzel düzenlenmemiş. Şimdi, 3 numaralı mahkemenin verdiği karara 4 numaralı mahkeme... Ya, zaten diyor ki 4 numaralı mahkemenin hâkimi, duruşmadan çıkmış, kafa yorgun, “3 numaralı hâkim vermişse, zaten vermiştir.” diyor. Kendim de bu işleri yaptığım için az çok biliyorum. 1’incisi, ilçelerde birinin verdiği karara diğerinin bakması, o biraz böyle, hani, hepimiz, tamam hâkimler Mecelle’deki tanımıyla, çok farklı niteliklere sahip olan insanlar olmalı, öyle kabul ediyoruz ama nihayetinde hâkimler de işte bizim gibi etten, kemikten, sınırdan insanlar. Öyleyse, bu tip ego yarışına girebilecek şeyleri de olabilir, ilçelerde olabilir, küçük yerlerde de olabilir, büyük yerlerde çok olmaz, artık o şeyin aşıldığını zannediyorum meslektaşlarım açısından ama benim önerim şu itiraz müessesesine: Önce o hâkim itiraz üzerine bakmalı. Ya, ben bu kararı verdim, bunun neticesini ben bir göreyim ya. Tamam, adamı evden uzaklaşturalım, hakikaten bu bir realite mi, bir gerçekliğe mi dayanıyor, itiraz gelsin, ben kendim bakayım, önce kendim bakayım, gerekiyorsa duruşma yapayım, orada delil ve belge arayayım. Delil ve belge burada aransın çünkü burada hakkın kötüye kullanılması söz konusu olabilir.

Savcı arkadaşım çok güzel söyledi yani en büyük kötülüklerden birisi hakkın kötüye kullanılmasıdır çünkü bu hakkın kötüye kullanılması, gerçekten bu hakkın iyi işlenmesini istemeyen zihniyete, ataerkil zihniyete müthiş bir fırsat veriyor ve antipropaganda yaratılıyor. Ne oluyor? Ortada bir realite var, bu ülkede kadınlar sadece cinsiyetleri nedeniyle, kadın oldukları için öldürülüyorlar, şiddete uğruyorlar, baskıya uğruyorlar ve bu gizleniyor. Öyleyse bu itiraz müessesesinin yeniden düzenlenmesi ve o hâkimce, kararı veren hâkimce düzenlenmesi, aynı diğer kararlardaki gibi beğenilmiyorsa bir başka mercinin düşünülmesini öneriyorum.

Bunun dışında, zorlama hapsi sorunlu bir düzenleme. Bakın, düzenlemeyi yapıyorsunuz, bu bir. Yapacağımız en önemli şeylerden biri nedir? Bunun kötüye kullanılması. Kötüye kullanılmasına fırsat verme konusunda ciddi bir şey var.

İkincisi etkin uygulanması.

Arkadaşlar, aslında, zorlama hapsinde -bu konuda biraz hâkim beyden ayrılıyorum, Anayasa Mahkemesi gibi düşünüyorum- mağdur şiddete uğrayan kadın değil, burada mağdur -teşbihte hata olmaz diye turnak içerisinde söylüyorum- o kararı veren hâkim yani adliyenin kendi kişiliği, kendi kimliği. Ben karar veriyorum “Bu kadına yaklaşmayacaksın.” Kim verdi bu kararı? Hâkim verdi. Bu karar ilga edildi, çiğnendi. Çiğnenen kimin kararı? Benim kararım. Burada mağdur artık kadın değil, adliyedir, hâkimdir, bu gözle zorlama hapsine bakılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir de bakın, önceki 4320 sayılı Kanun’da, zorlama hapsinde bayağı hâkim kararının etkililiğinin sağlanması açısından yaptırımı sulh ceza mahkemesi uyguluyordu ve sonunda bildiğimiz hapis cezası vardı, sabıkaya işleniyordu ama zorlama hapsi sabıkaya işlenmez, bu bir disiplin cezası mahiyetindedir.

Nasıl ben hâkimken geldim, duruşmanın adabını, düzenini birisi bozdu “Tut kulağından bunu hapse at.” dedim, onun gibi bir şeydir. Dolayısıyla burada niteliği de düşünmek lazım ve daha etkili uygulanmasını sağlamak lazım. İnsanlar bilmeliler, hâkimin verdiği karara riayet etmezsem ben hapse girerim.

Şimdi, burada, işte, bu başlangıçtaki kötüye kullanmalar önlenemediği için... Zaten aile mahkemesi hâkimleri de çok hapse atma, ceza mantığıyla duyarlı olan, bunu mündemiç olarak içlerinde hissedilen insanlar değiller. Yani bir insanı hapse atıyorsun, kolay bir olay değil. O zaman ne oluyor? Tebligatla ilgili sıkıntılar çıkıyor.

Şimdi, 6284 sayılı Kanun’da tebligatın şu şekilde yapılmasına dair bir hüküm varsa -bilemiyorum, bu konuda hafif bir endişem var- “Mutlaka tebligat yapılmalı.” diye bir hüküm varsa elbette ki buna uyulması lazım ama amacımız belli, İstanbul Sözleşmesi’yle, 6284 sayılı Kanun’la bizim amacımız belli. Benim kadını şiddetten korumak için verdiğim kararı, sen, bir şekilde, bildiğin hâlde -bunun altını çiziyorum- ilga etmişsen, onu bildiğini ben ispatlayabiliyorsam, bana göre burada disiplin hapsi uygulanmalı. Bu benim kişisel görüşüm ama uygulamada oturan tam tersi oldu, bunu da belirtiyim.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlardan ibaret.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Soru sormak isteyen var mı?

Evet, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Öncelikle çok değerli bilgileriniz için teşekkür ederim.

Ben verilen rakamlara dikkat çekmek istedim, çok ciddi boyutta geldi. 2017’de 50 bin küsur koruyucu tedbirlerle ilgili, önleyici tedbirlerle ilgili ise özellikle savcı hanımın verdiği rakam neredeyse 358 bin 2018’de. Bütün bunlara dikkat çekerken haksız yere hakkın kötüye kullanılmasıyla ilgili kısım da dikkatimi çekti.

Peki, acaba bu kararların ne kadarı hakkın kötüye kullanılması? Bir oran var mı? Kafanızda sizi yanıltıcı... Çünkü bir de bu kanunun uygulanmasından sonra özellikle beylerin tepkisi... Özellikle aileyle ilgili çok güzel ve ülkemize onur verici, 6284 sayılı Kanun ve asıl niyet, uygulama, her şey bir tarafa ama bir tarafta da simsarlar var bu hakkı kötüye kullanacak, boşanma davaları ve benzer birçok şeyde başka şeyler elde etme nedeniyle ya da kaygısıyla yapanlar var. Yani elinizde bir okuyucu yok sensör gibi ya da farklı bir şey... O yüzden, şu ciddi rakamlarla ilgili, hakkın kötüye kullanılması oranı, benim her zaman, hep karşılaştığım vakalarda dikkatimi çeken bir başlıktı, şunları da görünce acaba sizin kanaatiniz oluştu mu buna yönelik? Savcı hanım varsa bir cevap...

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ANKARA AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELE BÜROSU SAVCISI EMİNE AVCIOĞLU – Zaten karakolların diğer işleri de var bu işleri yanında, orada karakol belki 10 kadını koruyacağı yerde 100 kadının tedbir kararıyla meşgul oluyor. Yani Emniyetten veya başka arkadaşlardan duyduğum, benim bizzat rastladığım elektronik kelepçe taktırıp da aynı o kişiyle görüşen -bunlar artık butonu nasıl kapatacaklarını da öğrenmişler- barışanları biliyorum. Yani bu elektronik kelepçede 10 haktan bir tanesini kullanıp da barışıp bu kelepçeyi hâlâ kullanmaya devam eden, görüşenleri... Ya da işte, kimliğini değiştirmiş, kimliğini almaya bile gelmiyor, ne yaptığının farkında değil. Yani kimliği değişmiş, böyle bir karar verilmiş, bu şekilde... Ya da kendisi şiddet uygulamış. Karşılıklı, işte, o da onu evden atmak için “O beni attı, ben de onu evden atmak istiyorum. Bu ev benim, o oturamaz.” falan, bu şekilde örnekler var. Yani kolluk da yetişemiyor.

Bu 50 bin sayısı da şöyle: Savcılık olarak tedbirler 12 bin civarı desek her tedbir kararı tek tek giriş yapıldığı için, diyelim ki 5 tedbir kararı var, 50 bin sayısı oradan. İşte, eve yaklaşmaması ayrı, iletişim vasıtasıyla şey, tedavi tedbiri ayrı, kayıt, o sayının fazlalığı, tek tek giriş yapıldığı için oradan kaynaklanıyor. Yani Ankara’da şu anda yıllık 12 bin civarı şiddet dosyamız var, o şekilde. Tabii, dosyaların yüzde 90-99’una tedbir kararı alıyoruz çünkü gerçekten bilemiyorsun riskini, hepsine tedbir alıyoruz. Çünkü “Savcı tedbir almadı.” oluyor sonra, kimse riske giremiyor.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Rakamların yüksekliği kaygılandırıyor.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Ben de bu konuda bir şey söyleyebilir miyim.

Şimdi, boşanma dosyalarında da bunlara, daha önce alınmış olan tedbirlere delil olarak dayanılıyor ama içeriğine bakıyoruz. Eğer bir raporla ya da başka bir şekilde tanık beyanlarıyla desteklenmemişse biz onu delil olarak kabul etmiyoruz. O bir tedbir ama sadece beyana dayalı verilmiş ve başka delillerle, o olayın gerçekleştiği, şiddetin, tehdidin ya da başka şeyin gerçekleştiği ispat edilememişse delil olarak kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – Hâkime Hanım, bu konuda Yargıtayın bir içtihadı var mı peki?

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Tabii, Yargıtay da böyle uyguluyor, istinaflar olarak da biz böyle uyguluyoruz. Çünkü eskiden 4320 sayılı Kanun’da delil, belge arandığı için... Ömer Başkanım “Kapağını kaldırmıyorum.” demişti: Ama şimdi öyle değil, içeriğine bakıyoruz, içeriğini değerlendirerek kusur tespiti yapıyoruz boşanmalarda. Kusur olup olmadığına içeriğine bakarak karar veriyoruz.

AVUKAT ERAY KARINCA – Benim bir katkı olabilir mi buna Başkanım?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

AVUKAT ERAY KARINCA – Şimdi tabii ki bu kötüye kullanım olayı beni de çok enterese ediyor ama rakamlara baktığımızda, Ankara nüfusuna baktığımızda bu rakam o kadar ürkütücü değil. Yani yüzde 38’in fiziki şiddete uğradığı bir şeyde Ankara nüfusuna baktığımızda 12 bin başvuru öyle çok da vahim bir tablo değil.

Kötüye kullanma nerede oluyor? Bunu daha çok benim meslektaşlarım yapıyor yani vatandaş, kadın yapmıyor. Kadın durduk yerde “Benim bugün canım sıkıldı, hadi gideyim kocamı şikâyet edeyim...” Öyle bir dünya yok. Ben şikâyet edilenlerin de edenlerin de “iceberg”in üstündeki kısım olduğunu düşünüyorum. Birçok kadın hakikaten çok vefakâr, cefakâr veya güçsüz... Çeşitli ailevi nedenlerle, şunlarla bunlarla buraya gelmedikçe böyle bir şikâyette bulunmuyor. Yani öyle şımarık, kötü bir kadınıyoruz biz.

Kötüye kullanma nerede oluyor? Boşanma davasında ön almak için, önce kocayı korkutayım diye pat diye böyle bir şey avukatlar tarafından yapılıyor. Bu bir zamanlar çok yapılıyordu, şimdi biz de kendi içimizde sürekli olarak bunu eleştirmek suretiyle giderek azaltıyoruz. Bilmiyorum, Ramazan Bey şeyleri çok daha iyi biliyordu.

Benim önerim şu: Boşanma davası açılmışsa artık eşler başka bir hukuki rejime geçmişlerdir. Boşanma mahkemesindeki hâkim gerek dilekçelerden gerek sunulan delillerden orada gerçekten şiddet var mı yok mu, şu bu araştırmaya ve fikir edinmeye, o ilk tedbiri veren hâkimden çok daha mezundur, çok daha bilgi sahibidir. O zaman yapılacak işlem şu, yani bunun için çok böyle bir kanun değişikliği falan da gerekmiyor: Hemen, boşanma davasının açıldığı görülür görülmez dosyanın boşanma davasıyla birleştirilip oradaki hâkim tarafından değerlendirilmesi bu tür kötüye kullanımları önler.

Kötüye kullanıma lütfen çok takılmayalım, elbette ki kötü bir şey ama bu kanunun işe yararlığı anlamında kesinlikle azımsanabilecek bir miktardır.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Hâkim Bey.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Eray Bey “boşanma davasıyla birleştirme” dedi. Biz şimdi Ankara Adliyesinde, karakoldan gelen, kolluktan gelen talepler süreli olduğu için onları boşanma davalarına göndermiyoruz. Ama savcılığın istediği ya da ilgililerin istediği dosyalarda eğer boşanma davası varsa tedbir kararlarını o mahkemeye gönderiyoruz. Aile hâkimleri olarak böyle bir anlaşma yaptık. Dolayısıyla, delillerin daha sağlıklı değerlendirilmesi açısından o konuda fiilî bir uygulamamız var.

Kötüye kullanmayla ilgili bir olayı ben yaşadım. Biz uzaklaştırma kararı vermişiz, kadının rızasıyla koca eve geliyor. Bunu bana bizzat koca söyledi. Tabii koca çalıştığı için maddî yönden herhâlde kadın rıza gösterdi. “Elime kumandayı alıyorum, kanal değiştireceğim sırada ‘Sakin değiştirme, seni şikâyet ederim.’” demiş.

Kötüye kullanmalar var ama ben Eray Bey’in görüşüne katılıyorum, buna takılmamız gerekir. Şimdi, bir defa erkekleri şoklamamız şart yani “Kadın benim, çocuk benim, para benim, mal benim.” diyen erkeklerin hiçbir şeye sahip olmadıklarını göstermemiz gerekir. Bu zamanla düzelecek diye düşünüyorum. Başta kötüye kullanmalar olabilir ama bence, kötüye kullanma var diye risklere girmenin hiçbir anlamı yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – O zaman burada fikir birliği şu: “Şiddetin delili olamaz. Eğer şiddet var ise mutlaka koruma ve önleme tedbirleri alınmalıdır. Candan kıymetli hiçbir şey yoktur. Bu konuda yasal düzenleme doğru bir düzenlemedir.” Değil mi, tespitimiz bu şekilde?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Evet.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben aslında soracağım birçok soruya cevap aldım ama önce bilgilendirmeleriniz için çok teşekkür ederim sevgili meslektaşlarım. Ben de bir avukatım ayrıca.

Bu arada bir şeyi daha eklemek istiyorum. Tüm bu tedbirlerin yanı sıra, şiddete uğrayan kadınların asıl şiddete maruz kalmalarının sebebi ekonomik bağımsızlıklarının olmaması. Bu yönde kriz masalarının mutlaka kurulması gerekli. Size bu tür talepler geliyor mu, ekonomik açıdan birtakım talepler? Yetkinizde olmasa dahi istatistik açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Ekonomik geçimleriyle ilgili, ekonomik sıkıntılarıyla ilgili, buna katlanmak zorunda olduğunu düşündüğünüz oransal bir şey var mıdır? Yani kadınlar şiddete ekonomik sıkıntıları sebebiyle katlanıyor; bu size yansıyor mu?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben bu konuda şunu söyleyeyim: Ben Yargıtayda uzun süre tetkik hâkimliği de yaptım. Şimdi, özellikle doğudan gelen kadınlar -tabii feodal anlayışlar da var- eşlerden, kayınpederden, kayınbiraderden hatta kuzenlerden, aile fertlerinden dahi şiddet görüyor ama buna rağmen boşanmak istemiyor. Hani kabul etseler kadın o kadar şiddete rağmen dönmek istiyor.

Yargıtayda olduğum dönemde Söke Sigara Fabrikasında çalışan kadınlarla ilgili üç dört dosya geldi. Kadınlar sigara fabrikasında çalışıyor, kocalar akşama kadar kahvehanede. Kadın boşanmak istiyor, kocalar boşanmak istemiyor. Kadın çocuklarını varsa istiyor, yasal hakkı olduğu hâlde nafaka, tazminat dahi talep etmiyor. “Ben boşanmak istiyorum.” diyor ve kocalar boşanmak istemiyor.

Şimdi, iki örneği kıyasladığımız vakit, kendi ayakları üzerinde durabilme, dediğiniz noktada ekonomik yeterlilik çok önemli. Belki Ege olmasından dolayı toplumsal baskıya direnebilme olgusu da var. Bu çok belirleyici bir konu. Erkekler yönünden de caydırıcı aslında. Yani hemen boşanacağını bildiği bir kadına ya da yasal yollara başvuracağını bildiği bir kadına karşı şiddete başvurma konusunda da caydırıcı olur ama bizim tabii, en büyük sıkıntımız o, kadınlarımız eğitimsiz, mesleksiz, gelirsiz.

Burada şimdi yoksulluk nafakasıyla ilgili tabii tartışmalar yapıyor. Ben yoksulluk nafakasının verilmesine karşıyım ama çalışanlardan işsiz, mesleksiz kadınlarla ilgili sigorta kesintisi olabilir, prim kesintisi olabilir. Yurt dışında “eşler arasında prim denkleştirilmesi” denilen bir olay var. Mesela kadın çalışmıyorsa kocanın primlerinin bir kısmının kadına verilmesi gibi gündeme gelebilir. Temel faktör, Sayın Vekilimin söylediği gibi, ekonomik yetersizlikler. Bu da belirleyici, kadının tepkisi yönünden de belirleyici.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yine bu noktada hem nafaka konusu hem arabuluculuk ve uzlaştırma konusunda da kadına manevi baskı yarattığı kanaatindeyim ben bu yöntemlerin. Bunları da tamamen İstanbul Sözleşmesi’nde de yasaklayan bir hüküm mevcut.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Arabuluculuğu zaten öneremiyorsunuz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama buna rağmen şu anda kanun hükmünde kararnameyle uygulamaya girmiş konumda. Buna da şiddetle karşı olmamız gerektiğini söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben teşekkür ederim.

AVUKAT ERAY KARINCA – Burada kısa bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

AVUKAT ERAY KARINCA – Şimdi, kanunda 17’nci madde var “geçici maddi yardım yapılması”. İşlemeyen, çok az işleyen maddelerden biri. Şimdi, ben bunun için... Evlilik dışı ilişki yaşamış, ondan hamile kalmış, doğum esnasında bana geldi bir kadın. Adam bir fabrikatör Ankara’da. Kadın samimi “seçeneklerim” diyor. “Bir: Adamın evinin damına çıkacağım, oradan kendimi atacağım, ilk seçenek bu.

İkincisi: Doğuracağım, kapısının önüne koyacağım.” Bunun gibi tam bir açmaz içerisinde.

Şimdi, kadının bu adamın kucağına düşmesinin sebebi tamamen yoksulluk. Yani somut olayı biraz daha anlatabilirim. Hatta medyaya da yansıdı bu haber. Şimdi, ben bu kadına kaynak bulmalıyım, para bulmalıyım. 17’nci maddeyi çalıştırdım, Keçiören Kaymakamlığından talepte bulundum. Kimsenin böyle bir şeyden haberi yok, ne kaymakam beyin var ne oradaki yazı işleri müdürünün var. Yani açıkça yazdım, okudum, telefonla konuştum, kadını gönderdim, yok şey olarak. Onlar “Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu’ndan bir şeyler yapabilir miyiz?” diyor. Hayır, ben kanunu işletin diyorum ya şeyden. Nihayetinde çaresiz kaldım, Ayşe Arman’ı devreye soktum. Ayşe Arman Kaymakamlığı aradı, kadına bir miktar para çıkardılar. Ondan sonra, işte bu sırada doğum oldu, doğumla beraber soy bağının tespiti için babalık davası açtık ve nafaka istedik. Hâkim arkadaşlarımız ciddi bir rakam nafaka verdiler ve kadının durumunu kurtardık.

Bu arada, bir anekdot olarak söyleyeyim, benim vekalet ücretim de bebeğin adı Eray oldu.

BAŞKAN – Evet, güzel.

Buyurun Vekilim.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim.

Gerçekten verilen bilgilerden faydalandık. Yalnız şunu da hiç unutmamamız gerekiyor ki aile kadın ve erkekte oluşuyor ve toplumun yarısı kadın, yarısı erkek. Bir yakınma var burada, daha doğrusu yakınmalar var. Bir taraftan da bu yasanın istismarıyla mağdur edilen erkekler var. Nafaka meselesi buna da bir örnek gösteriliyor. Bu yasanın istismarından dolayı mağdur edilen erkeklerle ilgili somut bir bilgi var mı?

İkinci durum: Bu yasaya rağmen aile içi şiddet azalmadı, arttı; kadın cinayetleri azalmadı, arttı; boşanmalar azalmadı, çoğaldı. Bunun acaba sebepleri neler? Böyle bir durum da var. Biz, kadına karşı cinsel istismarın sonuçlarını konuştuk burada ama sonucu konuştuk. Peki, evlilik dışı yaşamayla alakalı –ki evlilik dışı yaşamalardan birçok acı sonuç doğduğu kesin çünkü hepimiz bu toplumda yaşıyoruz, görüyoruz- evlilik dışı birlikteliklerle alakalı, bu birlikteliklerin önlenmesiyle alakalı yasal bir mesele var mıdır, yasal bir imkân var mıdır? Çünkü evlilik dışı ilişkiler birçok soruna, cinayete sebep oluyor. Ben, bunu da bir öğrenmek istiyorum.

AVUKAT ERAY KARINCA – Sorunun belli bir muhatabı var mı yoksa...

İMİRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) –Herkes muhatap, madem sorunlarımızı beraber konuşuyoruz herkes.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığından arkadaşımız...

Buyurun.

Kendinizi de tanıtır.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ MURAT BİNİCİ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İsmim Murat Binici, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Mağdur Hakları Daire Başkanlığında Tetkik Hâkimi olarak görev yapmaktayım.

Sayın vekilimizin sormuş olduğu sorunun ilk kısmı itibarıyla doğrusu katkı sunmak isterim. Zira başkanlığımız kurulduğu zaman suç mağdurlarına –ki bunlar içerisinde başta tabii aile içi şiddete maruz kalmış kadınlar, çocuklar, cinsel istismar mağdurları gibi nitelikli gruplar hedeflenerek- adli süreçte etkin destek sunma amacıyla yola çıkıldı. Yine baktığımız zaman toplantıya katılan temsilciler genelde korunması gereken konu olarak kadını temel alan, kadın özelinde hizmet sunma gerektiği fikrinde olan kurumlar ancak biz kurulup –daha doğrusu henüz teşkilatlanma aşamasındayız ama- çalışmalara başladığımız zaman şunu gördük ki sayın vekilimizin ifade ettiği gibi olayın bir de erkek tarafı var. Bu anlamda kurulmuş olan sivil toplum kuruluşları var, boşanmış babaların kurmuş olduğu dernekler var. Bunlar bizim çalışmaları, böyle kadını da öne çıkararak çalıştığımızı görünce zaman zaman bizle temasa geçerek “Bizi de muhatap alın, bizi de dinleyin, kamu kurumları sadece kadını temel alarak çalışıyor, biz de dinlenmeyi talep ediyoruz.” şeklinde serzenişlerde bulunuyorlar ve inanın bire bir dinlediğiniz zaman meselenin farklı boyutları olduğunu da fark edebiliyorsunuz. Yani kötüye kullanmadan bahsedildi. Bir boşanmış baba örneğin şunu ifade etti: “Sırf boşanma davasında kendi lehine pozisyon aldirabilmek için çocuğuma yönelik istismarda bulunduğumu dahi iddia etti eşim.” diyor. Yani bunlar gerçekten facia iddialar. Hani sayın meslektaşlarım “Tabii ki biz dosya içerisinde sadece beyanla bağlı olmadan her iddiayı detaylı araştırarak olayın gerçekliğini anlamaya çalışıyoruz.” diyorlar ama illa ki bu iddiayı dikkate alıp ona göre karar verenler de vardır diye düşünüyorum meslektaşlarımız içerisinde. Bu nedenle, sanki bu toplantının devam eden aşamalarında, bu Komisyon çalışmalarında boşanmış babalara ait sivil toplum kuruluşlarından da katılımcı davet edilip ilk ağızdan meselenin bir de baba yönü dinlenirse daha faydalı olur kanaatindeyim.

Başkanım, bunu bir öneri olarak sunmak isterim.

BAŞKAN – Şimdi, şiddetin iki tarafı var tabii, tek taraflı değil; şiddet gören var, bir de şiddet uygulayan var. Tabii ki az önce de ifade edildiği gibi şiddet görmediği hâlde “Şiddet gördüm.” diyenler de olabilir. O zaman karşı tarafı biz mağdur etmiş oluyoruz. Bu için iki cephesi var mutlaka. Kaldı ki bu toplumda hem kadınlar var hem erkekler var, için iki cephesi var. En sağlıklı olanı tespit etmek ve ona göre bir yol takip etmek lazım ki aile bizim için çok önemli ve hayati.

Bu arada, bu kadar deneyimli hukukçular karşımızda var iken, bizzat uygulamanın içerisinde uğurlmuş, pişmiş arkadaşlarımız aramızda iken onlara bir şey de sormak istiyorum: Malum nafaka, bizde boşanma hâlinde yoksulluk nafakası süresiz olarak veriliyor ve bundan da daha ziyade erkekler etkileniyor. Bu konuda da ciddi anlamda bize gelen şikâyetler var, sorunlar var. Bu hususta önerileriniz varsa –gerçi bu toplantının konusu nafaka değil, ayrı bir inceleme konusu ama- bu konuda tespitleriniz varsa ben sizlerden dinlemek isterim çünkü aile mahkemesi hâkimliği yaptığımız için.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ben de cevaplamaadan birkaç şey söyleyip de soru sorabilir miyim? Hepsini bir cevaplasınlar isterseniz çünkü benzer konular.

BAŞKAN – Biz bu konuda bir cevap alalım da sonra sizi dinleyelim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama şeyi de eklemem lazım, İmran Bey’in bir açıklaması var nafakadan önce.

BAŞKAN – Tamam, ekleyeceksiniz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Onunla da ilgili bir şey söyleyeyim, ondan sonra isterseniz nafaka konusunu...

BAŞKAN – Yani somut açıklamalarda bulunsunlar diye ben karıştırmayalım istiyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sorular arka arkaya olursa daha sağlıklı olur ondan dolayı, hani iki kere tekrara da girmemiş oluruz.

BAŞKAN – Tamam, buyurun o zaman.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Öncelikle, tabii, aslında Eray Bey’in söylediği ile İmran Bey’in cevabı birbiriyle çok güzel örtüştü. Şundan dolayı; Eray Bey şunu söyledi: “En iyi kanunu da yapsanız uygulamada aksaklıklar olursa sonuç elde edemezsiniz.” Sizin sorunuzdan da aslında bunun ne kadar doğru olduğunu gördük çünkü şu anda evet, İstanbul Sözleşmesi’yle, 6284’le en iyi yasalar uygulanıyor, madde kâğıt üzerinde ama sanırım bunlardan önce bir zihniyet dönüşümüne ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Neden? Çünkü şu anda medyanın dilinden bahsettik, aleni bir şekilde köşe yazarları, medya bu yasaya ne kadar tehlikeli diye -tırnak içerisinde- sadece kadına aile içerisinde baktığı sürece biz en iyi yasaları da yapsak, bu uygulamaları da değiştiresek bu zihniyet cezalandırılmadığı sürece yani kadına cinsiyetçilikten ziyade kadın düşmanlığı olarak bakan bir anlayış cezalandırılmadığı sürece çok da sonuç elde edemeyeceğimizi ve tüm komisyonlardaki gibi sadece kâğıt üzerinde olacağı kanaatini ve endişesini yaşıyorum.

Bir diğeri, Adalet Bakanlığından da arkadaşımız nafakayla ilgili şöyle bir açıklama yaptı mağdur erkeklerden: Şüphesiz bütün uygulamalarda mağduriyet tek taraflı değildir, çift taraflı mağduriyetler vardır ama siz 1-2 kişi ya da sayıları çok az olan birkaç kişinin mağduriyetini gidermek için kanunun tümü üzerinde değişiklik yapamazsınız, tıpkı erken evliliklerde olduğu gibi. Dolayısıyla bence bunun dillendirilmesi, bunun söylenmesi Anayasa’yla kadına tanınan pozitif ayrımcılığın da önüne geçecektir, Medeni Kanun’la kadının korunmasının da önüne geçecektir. Dolayısıyla, evet, nafaka konusu daha sonra da bizim için görülecek belli ki konular arasında ama bence bunun görülmesi dahi Medeni Kanun’a çok açık bir müdahaledir. Dolayısıyla burada bir mağduriyet varsa bildiğim kadarıyla zaten kanun çok iyi bir takdir hakkı veriyor hâkimlere bu anlamda ve bu takdir hakkının da bugüne kadar yaşanmış örnekleri de bildiğimiz kadarıyla son derece yerinde. Şüphesiz vardır bir iki eksik ama onunla

da yine tekrar dava açarak bu hak ya da suistimalin önüne geçilebiliyor. O anlamda da ben bu takdir hakkının çok yerinde olduğunu da düşünüyorum yani bunlarla örtüşerek de cevaplarsa daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Yani yoksulluk nafakası konusu -ben on beş yıl aile hâkimliği, daha önce de asliye hukuk içinde aile mahkemesine baktım- gerçekten mağduriyetlere sebep oluyor ama Türkiye’de kadınlar çok büyük ölçüde çalışmıyorlar, nafakayı da kaldırdığımız zaman, bu sefer oğluna ya da başka erkeğe, birisine sığınmak zorunda kalıyor. 65 yaşında bir kadını kocası başka bir kadını eve getirip dövüp atıyorsa “İki yıl, üç yıl, beş yıl nafaka alsın, sonra almasın.” demek o kadına çok büyük haksızlık ama iki ay evli kalmış, ömür boyu, otuz yıl nafaka ödemek de haksızlık. Yeni yeni çok fazla uygulanmaya başladı, toptan ödeme, tek seferde toptan ödeme imkânı da var, kanun o imkânı da... Yargıtay bunu içtihatlarıyla geliştirebilir ama yeni yeni uygulanmaya başladı, kısa süreli evliliklerde, çok kısa süren -çünkü nafaka eşit kusurda da veriliyor- evliliklerde yoksulluk nafakasını toptan tek sefer ödemeyle bu “erkeklerin mağduriyeti” denilen şey ortadan kaldırılabilir. Hâkimlere bu konuda evlilik süresiyle orantılı... Ama siz 18 yaşında evlendiniz, on sekiz yıl evli kaldınız, ondan sonra on sekiz yıl da eşiniz ödedi, gene geliyorsunuz, 65 yaşında ortada kalıyorsunuz sizin kusurunuzdan kaynaklanmayan bir şeyle. Bence sınır getirilmemeli, hâkime daha geniş yetki veren, toptan ödeme ya da gerektiğinde sınırsız nafaka ödemeyi getiren bir düzenleme olması gerektiğini düşünüyorum. Biz hâkimler olarak, arkadaşlarımızın da öyle düşündüğünü düşünüyorum -elbette Anayasa’da kadın lehine pozitif ayrımcılık var, yapmak zorundayız, yapıyoruz da zaten ama- davalarda karar verirken biz haklıyı haksızı ayırırız birbirinden. 6284’te ben kadınların aleyhine de koruma kararı verdim, çocuğuna şiddet uyguluyor, eşine şiddet uyguluyorsa kadınların aleyhine de verdik yani kadın-erkekten çok, mağdur, haklı-haksız diye bakıyoruz. 6284 tedbir yasası, onda haklıyı haksızı ayırmadan can güvenliğini sağlamak... Bu kanunun amacı can güvenliğini sağlamak, yaşam hakkı her şeyin önünde, öyle bakıyoruz ama onun dışındaki nafaka uygulaması ya da boşanmada diğer uygulamalarımızda haklı-haksız tespiti yapıp ona göre karar vermemiz gerektiğini düşünüyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şöyle: Aslında tam da takdir hakkından kastım buydu. Elbette ki bir mağduriyet ya da gerçekten koşulların değişmesi durumu söz konusuysa zaten hâkimler bu takdir hakkını kullanıyor yani iki ay evli kalmış ama belki bilemediğimiz -tabii bilemiyorum, ben hukukçu değilim ama- anlatılan, yaşanmış hikâyelerden belki geriye dönük çok ciddi mağduriyetler yaşandıysa evet, 18 yaşında ama eğitim hakkı elinden alındıysa iki ay süreyle, bu da kişinin hayatını idame ettirmesi için çok ciddi bir engel. Dolayısıyla, zaten yasada bu takdir hakkı mevcut, ondan dolayı, böyle bir düzenlemenin yapılmasından önce buna sebep olacak... Yani ben, hiçbir kadının ayrıldığı ya da şiddet gördüğü eşinin verdiği parayı çok isteyerek aldığına inanmıyorum, düşünmüyorum. Onun için, önce kadının istihdamının önündeki engelleri kaldırmamız lazım. Eşit işe eşit ücret gibi, eğitim hakkı sağlanması gibi...

BAŞKAN – Biraz toparlayabilir miyiz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Buradan kastım şu, tam Eray Bey’in dediği gibi: Kanun yapmakla sorunların çözümü maalesef olmuyor. Ona giden etkenleri, nedenleri ortadan kaldırırsak zaten o kanuna bile belki ihtiyaç kalmayacak.

AVUKAT ERAY KARINCA – Ben Nafaka konusunda bir katkı sunmak istiyorum Sayın Başkan.

Bence nafakayla ilgili maddeye dokunmaya hiç gerek yok. Bu konuda Yargıtay biraz elini taşın altına soksun. Orada 2’nci madde olduğu sürece, Medeni Kanun’un ilk yedi maddesiyle çözemeyeceğiniz bir hukuki sorun hemen hemen yoktur. 2’nci madde gereğince, eğer gerekiyorsa, şartlar gerektiriyorsa

elbette ki kaldırılın yani bunu engelleyen bir şey yok, çok kazuistik bakılıyor, çok madde madde, çok cümle cümle bakılıyor. Hayır, öyle bakılması gerekemeyebilir. Yargıtay kendisi bu alana yargıya sıkıştırdı, soktu. Ben, iki aylık aile mahkemesi hâkimiyken benzer şeyi, bir yoksulluk nafakası talebini kaldırdım, bana göre artık gerekmiyordu yani şartlar değişmiş, kadın çok rahat kendi hayatını idame ettirebilecek, ayakta durabilecek bir pozisyonda, pat diye bozuldu kararım. Kendisinin yargısal olarak yapması gerekeni yasamanın üzerine yıkmaya çalışıyor Yargıtay. Bu çok çok daha tehlikeli sonuçlar doğurur. Beş sene sonra o kadının yoksulluğunu ortadan kaldırmaya garanti verebiliyor musunuz? Veremiyorsunuz, o zaman mevcut içtihatlarda küçük bir değişiklikle bu sorun çözülebilir diyorum.

İkincisi -meslektaşımın az önce bildirdiği- örneğin bire bir bizim aramızda böyle bir dava var, ben davacı vekiliyim, erkek vekiliyim, Hâkim Bey yargılayan. Her olay kendi dosyası içerisinde zaten değerlendiriliyor ve erkekler de öyle kolay kolay mağdur edilmiyor. Bu mağdur babalar gürültücü, az sayıda fakat çok gürültücü, toplumda çok fazla tesir yaratan bir grup yani olayı neredeyse kadın düşmanlığına doğru getirme eğilimindedir. Buna dikkat etmek lazım. Benim kişisel gözlemim, buradaki arkadaşlarımı hakikaten istisna tutuyorum uygulamalarıyla ama yargıyı da etkilemeye başladılar. Nafaka miktarları çok çok düşük. 200 lira nafaka verildi, Ankara Adliyesinde 200 lira nafaka verildi. Ben şaşırdım, dedim ki: “Siz hiç mi pazara gitmiyorsunuz? Hiç mi alışverişe gitmiyorsunuz? 200 lirayla bir insanın bir ay geçinmesi mümkün mü?” Tazminat miktarları da ciddi olarak düştü.

Arkadaşlar, yargı toplumdaki maada değil, uzak değil, çok etkileniyor. Zaten bu mağdur babalar takımı verecekleri hasarı fazlasıyla vermiş durumdalar, uygulamada bunu görüyoruz. Neredeyse kadınlar gidip bazı mahkemelerin önüne siyah çelenk götürüp bırakacaklar, o kadar kadın aleyhine kararlar veriliyor ki. Ben burada bunlara girmek istemiyorum çünkü burada bizim yapıcı, hakikaten sorun çözücü olarak şey yapmamız gerekiyor ama böyle de bir algı var. Cirimleri -neydi o sözcük, aklıma gelmedi- etkileri kendi durumlarından çok daha önde. Elbette ki var, bir iki şey var. Mesela çocuk teslimi konusu çok ciddi bir sorun, o çözülmeli ama bunun dışında nafakada, diğer konularda gerçek mağduriyetin çok daha ötesinde sesleri var. Eğer onların seslerine bakılarak kararlar verilecek olursa toplumsal olarak ödeyeceğimiz bedel çok çok daha fazla olacak.

Bunun altını doldurabiliriz gerekirse.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Ben de katkıda bulunmak isterim.

BAŞKAN – Buyurun.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Arkadaşım “toptan ödeme” dedi. Bunlar eskiden de uygulanıyordu fakat birçok olayda, işte, asgari ücret alıyor veya işsiz, birdenbire “10 bin TL yoksulluk nafakası” dediğiniz vakit ödeyememe gibi bir sorun çıkıyor. Nafakalarla ilgili hapis yaptırımı da var. Genelde, biz uygulamada pek toptan ödemeyi tercih etmiyoruz.

Hâkime hanım belirtti, boşanma davalarında biz haklı-haksız bakarız yani kusur durumunu araştırırız, vereceğimiz kararın sonunda “Kadın ne olacak, çocuk ne olacak?” diye düşünmeyiz çünkü bu bizim işimiz değil. Verdiğimiz karardan kadın da mağdur olabilir, koca da mağdur olabilir, beğenmeyebilir.

175’inci maddede yoksulluk nafakasıyla ilgili “eşler” diyor yani kocalar dahi yoksulluk nafakası alabilir. Nafakayla ilgili çekincemi birazdan söyleyeceğim ama bir dosyada -yeni geldi- ben kadına 400 lira, çocuğa 300 lira nafaka verdim, Yargıtay “Çok.” diye bozdu, onu da belirteyim. Yani ne diyeceğim, 100 lira mı diyeceğim? Yargıtayın böyle bir uygulaması var. Geçmişte biraz daha rahattı fakat görüş değişti. Ben, orada da çalıştığım için iyi biliyorum. Rakamlarda da -Eray Bey’in belirttiği gibi- tazminatlarda da ciddi anlamda düşüklükler var yani biz de mecburen...

AVUKAT ERAY KARINCA - Kadın aleyhine bir rüzgâr esiyor, bunu durdurmamız lazım. Toplumsal sonuçları çok ağır olacak.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA - Evet, doğrudur.

Yoksulluk nafakasının kaldırılmasıyla ilgili TMK 176'ncı maddede hüküm var, o koşullar gerçekleştiğinde de kaldırılabilir.

Çocuk teslimiyle ilgili belki Yargıtay kararıyla icra yoluyla çocuk teslimine neden olan kadın, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde davranışlı görüldüğünden icra giderlerinden sorumlu tutulabilir. Bu ciddi bir sorun hakikaten. O zaman bağırın babaların feryadı da duyulur. Bunu tabii ben Yargıtaydayken de icra dairesiyle görüştüm. “Bir haktan, nimetten kim yararlanıyorsa giderlerine de o katlanır.” gibi bir düşünce ileri sürülmüştü. Burada, dediğim gibi, bazı kadınlar bunu koz olarak kullanıyor, göstermiyor, icra yoluyla görüşmek zorunda kalıyor babalar. Tabii, o da -uzman gidiyor, icra memuru gidiyor- masraflara neden oluyor, görüşememe durumuyla karşılaşılıyor ama Yargıtayın haklı neden olmaksızın icra yoluyla çocuğu babasıyla görüştüren annenin icra giderlerinden sorumlu olacağına dair bir kararı çıksa bu sorun tamamen çözümlenip kalkacak.

Şimdi yoksulluk nafakasıyla ilgili benim biraz radikal görüşüm var ama teknik olarak söylüyorum, şimdi kadın mağdur olmayacak demiyorum. Şimdi “Ben boşandıktan sonra boşandığım eşime niye bakayım?” Yani bu mantıklı bir soru. Dolayısıyla ya da “Eşim erkek olarak yoksulluk nafakası bana niye versin?” Tabii uygulama genellikle kadınlar yönünden pratik, kadınlarla ilgili bir konu ama “Ben boşandığım kadına niye yoksulluk nafakası vereyim?” Kadın mağdur oluyor mu? Doğrudur, oluyor. Şimdi eğitim görmemiş, meslek edinmemiş, yetiştirilmemiş bir kadının geleceğini boşandığı kocasının sırtına yıkmak ne kadar doğru? Ben bunun yanlış olduğunu düşünüyorum. Bu, toplumsal bir sorun. Dediğim gibi -bir ara söyledim- prim alınabilir bu konuda, kadınlarla ilgili fon oluşturulabilir; bu, devletin sorumluluğu; bu, toplumun sorumluluğu. Bizler eğer kadını okutmamışsak, eğitmemişsek, meslek sahibi yapmamışsak bu, devlete ait bir sorumluluk. Biz işin kolayına kaçıyoruz, bu sorumluluğu boşandığı kocanın sırtına yıkıyoruz. Kadın mağdur olacak, benim ona itirazım yok.

BAŞKAN - Şimdi Hâkim Bey ödenen nafakalar oldukça düşük.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Düşük, evet, bir de işin o tarafı da var.

BAŞKAN – İşin o tarafı da var, kadını da çok tatmin etmiyor. Ama burada tespit şu: “Nafakayla alakalı bir hukuki boşluk yok, bir kanuni düzenleme gerekli değil.” diyorsunuz, bu önemli.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA - Burada sıkıntı yaratan nafakanın süresiz olması yoksa mevzuat şeyi yok.

BAŞKAN – Evet evet, zaten onu sorduk biz: Süresiz mi?

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA – Şöyle: Evlenmediği sürece, fiilî olarak beraber yaşamadığı sürece, yoksulluğu bitmediği sürece süresiz.

SABAHAHAT ÖZGÜR SOY ÇELİK (Hatay) - Çözüm olarak o parayı devlet ödeyeceğine devlet istihdam alanı yaratsın.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA - O yapılabilir.

SABAHAHAT ÖZGÜR SOY ÇELİK (Hatay) - Eşi okutmadığı, çalıştırmadığı birinin boşanmış eşini devlet niye üstlensin? Eşin sorumluluğudur o. Yani çalıştırtmadıysa elbette ki...

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA - Şimdi onlar değerlendirilebilir ama pek çok şeyde aileler zaten okutmamış, meslek sahibi yapmamış, devlet bu konuda müdahale etmemiş. Şimdi ben o anlamda... Mantık olarak “Ben boşandığım, bir daha görmek istemediğim bir kadına niye nafaka ödeyeyim?” Bu mantık şeyde de geçerlidir TMK...

BAŞKAN – Bir dakika bir şey hatırlatmak istiyorum. Burada tutanak tutuluyor konuşmak isteyenler mutlaka mikrofonunu açsın.

Lütfen toparlayalım.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA - Benzer bir konu, aynı şeyi söyleyeceğim, maddi tazminatla ilgili Medeni Kanun'un 174/1... Yine "Ben boşandığım kadına evlilik içinde sağladığım refahı niye sağlayayım?" Yani bu da bir sorun. Yani bu yoksulluk nafakasıyla benzer bir konu. "Yani o da benden en azından eğer ev hanımıysa emeğini çekti, değil mi? Ben maddi olanaklarımı çektim ama o da emeğini çekti. O zaman ben niye o refahı sağlayayım?"

SABAHAHAT ÖZGÜR SOY ÇELİK (Hatay) - İşte Hâkim Bey, şunu söylemek istiyorum: Oraya girersek biz Medeni Kanun'u delik deşik ederiz. O zaman adam diyecek ki "Ben 100 bin kazanıyorum, kadın çalışmıyor, mal mülk de benim olsun." Yani bunun içine girersek içinden çıkamayız.

ANKARA 2. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ RAMAZAN KARAKAYA - Tazminatlarla ilgili benim altını çizmek istediğim noktalar bunlar.

BAŞKAN – Bu konuyu toparlayalım. Biz sadece burada tabii ki konumuz nafaka değil, sadece ben bilgilerini almak, ne düşündüklerini öğrenmek istedim çünkü bu konuda da bize gelen sorular var, acaba bir çalışma yapsak mı gibi bir düşüncemiz var; onun için bilgi almak istedim, o nedenle sordum, toplantının konusu bu değil.

Buyurun.

AVUKAT ERAY KARINCA - Sayın Başkan, şimdi kanundaki ifade "Süresiz verilir." diyor "Süresiz kalır." demiyor yani karar verirken "Üç sene, beş sene, sekiz sene diye süre veremezsin." diyor kanun koyucu hâkime. Buradaki maksat şu: Ben yoksulluğun ne zaman kalkacağını bilemem hâkim olarak. O yüzden kanun koyucu "süresiz" demiş. Süresiz nafaka, süresiz nafaka deyip kafayı karıştırdıkları nokta bu. Kanunu ya okumuyorlar, bir o.

BAŞKAN – Tabii tabii, o hususta ben de hukukçuyum mevzuyu biliyorum ama uzun süre ödeyenlerin hepsinin bu konuda şikâyetleri var.

AVUKAT ERAY KARINCA – Tabii ki o şikâyetler var.

İkincisi: Bu kamuoyuna yansıyan, basına yansıyan örnekler çok dürüst değil. Oradaki nafakanın yoksulluk nafakası olup olmadığını açıkça yazmıyorlar. Onların bir çoğu aslına baktığımızda -mağdur babalar olarak öngören- iştirak nafakası. O yüzden diyorum yani az önceki sözlerim yanlış anlaşılabilir. Ben avukat olarak erkek tarafının da vekilliğini yapıyorum, kadının da yapıyorum ama gördüğüm tespitler bunlar.

BAŞKAN – Buyurun.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU – Nafakayla ilgili Eray Bey "200 lira" diye kızıyor ama asgari ücretle çalışan bir insan, 2 çocuk, eşe veriyor, yeniden evleniyor, öbürlerine de... Biz işte nafakaya takdir ederken her tarafı düşünüp veriyoruz. Onun için yani 200 lira nafaka bizim için çok değil bir gidip öğlen yemeği yiyebiliriz ama asgari ücret alan birisi için bir aylık pazar parası, bu çok önemli bir şey. Yani asgari ücret alan benim gibi pazara çıkmıyor tabii maalesef. Nafakayı verirken bu iki tarafın gelirin de bakıyoruz, kusuruna da bakıyoruz. Yani boşanmadaki tazminatlarda da -ben hâkim beyin görüşüne hiç katılmıyorum- kusurlu olan eş ödüyor diğer tarafa. Sizin evliliğiniz güzel giderken gidiyor sizi aldatıyor, başka bir kadınla yaşıyor; onun karşılığı olarak ödeniyor bu. Yani "Niye ben boşandıktan sonra bakayım?" değil. Evlenirken bir hayatı beraber paylaşmak için evleniyoruz. Sonra diyor ki: "Ben

bu oyunu oynamıyorum. Ben gidiyorum başkasıyla yaşayacağım.” Kadın da söylüyor bunu, kadınların da aleyhine hükmediyoruz yani sadece erkeklere hükmetmiyoruz. Onun için maddi tazminatta evliliğin getirilerinden yoksunluk. Bu nedenle ben katılmıyorum o görüşe.

BAŞKAN – Bu konuda biz aslında...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Bir şey sorabilir miyim çok önemli?

BAŞKAN – Nafakayla alakalı değilse buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Hayır hayır nafakayla alakalı değil.

Hepimiz biliyoruz ki aile konusu kamu yararını da içeren bir konu. Bu kusur konusunu araştırırken tarafların iddiaları, süre vesaire bunlara çok dikkat ediyoruz, ama kamu yararını da dikkate alarak gerçek kusurluyu yani gerçek durumu bulmak açısından mahkemelerimiz resen araştırma yükümlülüğü içerisinde. Bu ne kadar yani kamu yararı konumunda, resen araştırma konumunda olmalı? Bunu ne kadar uygulayabiliyoruz veya bunun bir mağdur taraf açısından atlanan sürede, örneğin biraz önce verdiğiniz örnek gibi aldatılan kadın, bu noktada aldatılan kadın yeterli bu süre konusunda şey yapmamış ama çok açık delillerle ortaya konulabilecek konumda iddiaları var, araştırma konusunda nasıl bir şey yapıyorsunuz?

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Ben 2.Hukuk Dairesinde tetkik hâkimiyim, sekiz yıldan beri Yargıtay 2.Hukuk Dairesinde tetkik hâkim olarak görev yapıyorum.

Bir kere boşanma davaları kamu düzenine ilişkin değildir, resen delil araştırmasına gidemezsiniz, sadece...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Aile konusunun kamu yararı...

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Velayet konusu bizim açımızdan kamu düzenine ilişkindir. Velayette çocuğun üstün yararına bakarsınız, delilleri resen toplarsınız, sosyal inceleme raporu alırsınız ama boşanabilmek için mutlaka tarafların delil göstermesi gerekir ve biz resen delil toplayamayız. Mesela taraflar arasında bir ceza dosyası vardır ama o ceza dosyasına taraflar dayanmamışlarsa biz onu getirtip isteyemeyiz ve bu şekilde taraflara kusur yükleyemeyiz. Herkes kusurunu kendisi ispatlamak zorundadır ve bunu ispatlarken de mutlaka ona süresi içerisinde dayanmış olması gerekir. Ama mesela yoksulluk nafakası verirken sosyal ve ekonomik durumu evet araştırabilirsiniz, oradaki tanık beyanlarına dikkat edebilirsiniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Tazminatlar...

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Tazminatların miktarında da aynı şekilde. Ama tazminatlara girerken tazminat verilebilmesi için mutlaka bir kusurun olması gerekir çünkü kusura bağlıdır ama kusuru da tarafların ispatlaması gerekir. Mesela taraf geldi, hiçbir şey söylemedi, delil göstermediyse, kusuru ispatlayamıyorsa biz kusursuz olan eş aleyhine tazminata hükmedemeyiz, tazminata hükmedebilmemiz için kusurun yani tazminat talep eden eşin az kusurlu veya kusursuz olması gerekir, onu da kendisinin ispatlaması gerekir.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Benim sormak istediğim o değildi, onu biliyorum yani ben şunu söylemek istiyorum: Kusur konusunda tazminatlarda mağdur ediliyor kadınlar, mesela ortaya getiriyor. Süreler vesaire delilleri elbette kendileri ileri sürmeli; bunlar iddia, savunma şeyi içerisinde. Ancak kusurun takdirinde bazen öyle şeyler oluyor ki diyelim ki bir taraf delil ortaya koyuyor, delillerin karşı delili mesela bir telefon konuşması. Telefon konuşmasının ileri sürülen delil kısmını yani erkeğin ileri sürdüğü kısmını inceliyor mahkeme karşı taraf olan kadının konuşmasını incelemiyor. Yani anlatmak istediğimi bilmem anlatabildim mi? Delil ortada verilmiş, delil var, kadının konuşması ya da tam tersi erkeğin, karşılıklı telefon konuşmasını incelemeye alıyor, bir tarafın konuşmasını delil olarak kabul ediyor, diğer tarafını aynı konuşmada yok sayıyor. Halbuki oradan...

BAŞKAN – Böyle spesifik konular olabilir Vekilim ama bunun şeyi bu değil.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, hayır, şunu söylemek istiyorum: Yani açıkça görülen konularda iddia edilmiş olması da aranmamalı mı acaba bu konuda? Bu da bir şiddet konusu.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU - Ben bir örnek vereyim, bunu her yerde dile getiriyorum ve kanun koyucu olarak sizlerden de... Aile mahkemelerinde özel bir yargılama usulü olması gerekli. Adam kadını vurdu, kadın davaya cevap vermedi, sonra duruşmaya gelip “Beni vurdu.” diye ileri süremiyor usul kuralları gereğince.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Evet, onu söylüyorum.

ANKARA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 1. HUKUK DAİRESİ BAŞKANI ZEYNEP ÖKSÜZOĞLU - Ama bu biz kanunların uygulayıcısıyız, kanun koyucu değiliz. Aile mahkemelerindeki yargılama usulü konusunda ki 2. Hukuk Dairesi öyle uygulamıyordu, Genel Kurul kararından sonra son derece katı uygulamaya başladı bunu ama Genel Kurul kararı çıktığı için. Yani aile mahkemelerinde yargılama usulünün genel yargılama usulünden çıkarılıp kendine özgü, aile dinamiklerini de gören, kamu düzenini gören bir şey olmalı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – İşte tam da bu.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, burada Yargıtaydan tetkik hâkimi arkadaşlarımız da var. Özellikle konuşmak istedikleri, değinmek istedikleri... Ama bizim bugün konumuz biliyorsunuz 6284 sayılı Kanun, kadının korunması ve şiddetle alakalı mevzu. Ailenin Korunması Kanunu’yla alakalı bir konuşmanız varsa, değineceğiniz noktalar varsa, sizlere de söz verelim daha sonra da toplantıyı bitirelim. Nafaka veya diğer konular şu anki toplantımızın mevzusu değil. Bir soru sorduk, cevabını da aldık. O hususlara girmeyelim.

Teşekkür ediyorum.

Evet, buyurun.

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Sekiz yıldan beri Yargıtay 2. Hukuk Dairesinde tetkik hâkimi olarak görev yapmaktayım. 2011 yılında ben Yargıtaya geldim, 2011 yılından önce Diyarbakır’ın Hani ilçesinde asliye hukuk mahkemesi hâkimiydim.

4320 sayılı Kanun uyarınca vermiş olduğum tedbir kararları vardı. Tabii, 4320 sayılı Kanun uyarınca verilen tedbir kararları daha dardı. 4320 sayılı Kanun’a yapılan eleştiriler sonucunda 6284 sayılı Kanun kabul edildi. 6284 sayılı Kanun’un uygulamasında ben bulunamadım çünkü Yargıtaydaydım. 6284 sayılı Kanun uyarınca verilmiş olan tedbir kararlarına ilişkin Yargıtayın herhangi bir görüşü yani içtihadı söz konusu değil. Çünkü bu kararlara karşı verilen kanun yolu itiraz, itiraz üzerine kararlar kesinleşiyor. Bu yüzden de bu dosyaların Yargıtaya gelmesi mümkün değil. Yargıtaya gelse bile biz bu dosyalara bakamıyoruz çünkü diyoruz ki: Bu kararlara karşı temyiz yolu kapalıdır. Temyiz yolu kapalı olduğu için de dosyanın mahallî mahkemesine iadesine karar veriyoruz. Bu yüzden de Yargıtayın buna ilişkin bir bakış açısını söylemek mümkün değil. Ama biz, 6284 sayılı Kanun uyarınca verilmiş olan tedbir kararlarını boşanma dosyaları içerisinde görüyoruz ve boşanma dosyaları içerisinde de sıklıkla verildiğini görüyoruz. Baktığımız zaman da bazen, evet, kötüye kullanılmalar oluyor. Mesela bazıları bilemeyebiliyor çünkü “Boşanma davalarında işte delil oluşturulsun, hani vicdani olarak işte belki biraz hâkim etkilenir mi, biz koruma kararları aldık -devamlı koruma kararları alıyoruz- artık bu evlilik birliği sarsılmıştır ve buna dayalı olarak boşanma kararı verilsin.” diyorlar. Ama bizim Yargıtayın içtihatları da şu yönde: 6284 sayılı Kanun uyarınca verilmiş olan koruma kararları sadece soyut beyana dayalı olarak verilmişse yani kadın demişse ki: “Ben şiddete uğruyorum.”

BAŞKAN – Ortada delil yoksa yani.

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Ortada bir delil yoksa, biz bunu delil olarak kabul edemiyoruz ve sadece buna dayalı olarak boşanmaya karar veremiyoruz. Eğer hâkimler boşanmaya karar vermişlerse de biz bu nedenle kararı bozuyoruz çünkü ortada bir delil yoktur. “6284 sayılı Kanun uyarınca verilmiş olan koruma kararları delil olarak kullanılamaz.” diyoruz ve bu nedenle eğer boşanmaya karar verilmişse de davanın reddine karar verilmesi gerektiğinden bahisle dosyayı bozuyoruz.

Ama ben şöyle bir baktığım zaman, tabii ben içerisinde değilim, hâkime hanımlar, savcı hanım, avukat bey, gerçekten de çok güzel anlattılar; uygulamaları, eksiklikleri çok güzel söylediler. Ben onların üzerine bir laf söylersem sanki ahkâm kesmiş gibi olacağım çünkü ben bu dosyanın içinde gerçekten değilim. Keşke hani Yargıtayın bir uygulaması olsa, görüşü olsa bunu gerçekten size anlatmak çok isterim ama Yargıtaya gelen bir konu değil. Ama şöyle baktığımız zaman da yani ben Adalet Akademisinde de ders veriyorum. Adalet Akademisinde de anlattığım zaman hâkim adaylarına gerçekten de uygulama noktasında sıkıntılar yaşanabileceğini düşünüyorum. Gerçekten de bu kanunun çok iyi anlatılması gerekiyor, bazı yerlere çok iyi vurgu yapılması gerekiyor. Mesela, adına baktığımız zaman “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” İki tarafı da korumamız lazım, tek bir tarafı değil ama kadına karşı şiddet acaba her olaydaki şiddet mi? Biraz burada toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı şiddetin de bence vurgulanması gerektiğini, özellikle tanımlar kısmında bunun da vurgulanması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, bu hususa değinmişlerdi zaten.

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Diğer hususları da zaten çok güzel de anlattılar. Eksik kalan...

BAŞKAN – Yani biz özellikle sizin ayrı bir mevzunuz varsa, diğer tetkik hâkimi arkadaşlarımıza da özellikle rica ediyorum, hani gözden kaçan sizin tespitleriniz varsa onu alalım, yoksa...

YARGITAY TETKİK HÂKİMİ BERNA AKMAN DEMİREL – Belki bir şeye dikkat edebiliriz. Bazı kavramlar tam anlaşılabilir, mesela “rahatsız etmeme” kavramı var, acaba hangi durumlar “rahatsız etmeme” kavramına girebilir. Buna dikkat edilmesi gerekiyor.

Bir de şuna değinmek istiyorum: Bu kanun tedbir kanunu. Bu tedbir kanunuyla yapabileceğimiz şeyler zaten belli. Aslında bazı şeyleri uygulayamıyoruz. Çok güzel tedbirler var, mesela sağlık tedbirleri var, kişinin hastaneye yatırılması, tedavi altına alınması... Ama bunlara baktığımız zaman uygulanamıyor çünkü kişinin kendi rızasının olması gerekiyor bunun olabilmesi için. Belki bu boyutta bir şeyler yapılabilir mi hak ihlaline gidilmeden? Bu biraz düşünülebilir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Bu arada bizim Genel Kurul devam ediyor, oraya da geçmek gerektiği için biraz toparlamak lazım. Ayrıca sizlerle de tanışalım, kendinizi tanıtırınız.

YARGITAY 1. CEZA DAİRESİ TETKİK HÂKİMİ ZEYNEP NUR ÖNDER – Biz kasten öldürme suçlarının temyiz incelemesini yapıyoruz. Bu kapsamda tabii kadın cinayetleri, çocuk cinayetleri, aile bireylerine karşı işlenen cinayetleri de maalesef görüyoruz. Bunlarla ilgili bizim sadece 6284 sayılı Kanun’un bir tek maddesi bizi ilgilendiriyor, o da 20/2 maddesi, çok sıklıkla gündemimize giriyor, görevimizin içine giriyor. Bu maddeyi hatırlamak gerekirse “Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.” deniyor.

Şimdi, kadın cinayetleri, çocuk cinayetleri -öldürmeye teşebbüs de buna dâhil- bize geliyor. Mağdurlar genelde sindiriliyor, kadın veya çocuk şikâyetinden vazgeçiriliyor ama bu durumda Bakanlığın davaya müdahil olması bizim için çok önemli hâle geliyor. Bakanlık orada mağdur adına,

mağdurun haklarını savunan konumunda davaya müdahil oluyor ve gerekirse temyiz ederek bizim dosyayı aleyhe bozmamızı sağlayabilen konumda. Ancak bu maddede de bizim dairece gördüğümüz sıkıntılar var. Bazı hâkimler burada kendilerini zorunlu görmüyorlar yani böyle bir dava önüne geldiğinde “Ben bunu Bakanlığa bildirmek zorunda değilim çünkü Bakanlık gerekli görürse davaya katılır.” şeklinde kaleme alınmış bu madde. Gerekli görmüyorlar. Hatta Yargıtay 14. Ceza Dairesi de aynı görüşte yani “Biz bunu Bakanlığa bildirmek zorunda değiliz.” diyor. Bu durumda ne oluyor? Bakanlık çok medyatik, popüler, gündemde olan davalara katılıyor ama doğuda bir köyde, kasabada bir kadının gördüğü şiddete yönelik -işte, öldürmeye teşebbüs vesaire- cinayete yönelik davaya katılmıyor. Biz bu konuda çok hassas davranıyoruz. Bu dava önümüze geldiği anda ve Bakanlığa haber verilmediyse bunu hemen mahalline gönderiyoruz “Bakanlığa tebliğ et.” diyoruz, Bakanlık temyiz ederse sırf bu sebeple bozuyoruz “Sen bunu Bakanlığa haber vermeden yargılamayı yaptın, bitirdin, Bakanlığın katılma hakkını elinden aldın.” diyerek hükmü sırf bu sebeple usulden bozuyoruz. Biz bunu çok önemli görüyoruz. Ama Bakanlığın bunu kendiliğinden... Nasıl bir mekanizma kurulur bilemiyorum ama bu yönde bir çalışma yapılması lazım. Hâkimlere bunu bildirme yükümlülüğü yüklemek biraz... Yani aslında o da düşünülebilir, yasaya konulabilir ama şu an öyle bir şey yok. Bakanlığın kendiliğinden katılması gerekiyor veya bildirildiği takdirde katılmadığı durumlar da olabiliyor, bu da mağduriyetlere sebep olabiliyor. Temyiz etmediği durumlar olabiliyor. Bunlarda da biz işte aleyhe temyiz olmadığı zaman dosyayı aleyhe bozamyız. Dosyayı Bakanlığa tevdi için gönderdiğimizde dosyanın en az bir yıl, iki yıl uzamasına sebebiyet verilmiş oluyor. Bu yönde gerek Aile Bakanlığı gerek HSK’yle irtibat kurularak gerekirse de yasa değişikliğiyle bu durumun ele alınması, düzeltilmesi, düzenlenmesi gerektiğini daire olarak düşünüyoruz.

Birkaç ufak tefek husus daha var ama çok önemli değil, vaktinizi almayayım.

BAŞKAN – Evet, vakit çok daraldı.

Herhâlde başka söz almak isteyen yok.

Ben hâkimlerimize, değerli meslektaşlarıma, hukukçularımıza çok teşekkür ediyorum.

Tabii, çok önemli bir konuyu işledik. Ben kendi adıma çok aydınlandım. Tabii, ifade edilen hususlar, eksiklikler burada tutanak altına alındı. Biz, tabii, raporumuzu hazırlarken bu ifadelerinizi mutlaka dikkate alarak ona göre bir rapor hazırlayacağız ve gerekli kurumlarla, bakanlıklarımızla mutlaka irtibata geçilecek ve yasal düzenleme yapılması gereken hususlarda da mutlaka bir çalışma başlatılacak diyorum.

Ben çok teşekkür ediyorum bugün geldiğiniz, katıldığımız, bizleri aydınlattığınız için.

Kapanma Saati: 17.22

